

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

ΠΜΣ «Διεθνείς Σχέσεις και Πολιτικές» (Κατεύθυνση Διακυβέρνηση)

Ιλινόιου- Τσουρούφλης Γεράσιμος - Ελευθέριος

(Α.Μ.: 30 33 2012 50 107)

**Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα και Διακυβέρνηση:
Η περίπτωση του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος**

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2014

Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα και Διακυβέρνηση:

Η περίπτωση του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Ιλινόιου- Τσουρούφλης Γεράσιμος

Επιβλέπων: Καθηγητής Παντελής Σκλιάς

*Στη μνήμη του παππού μου Γεράσιμου
και της γιαγιάς μου Ευαγγελίας*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	σελίδα
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	6
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	7
1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
2.ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ	8
2.1 Ιστορικό Πλαίσιο	
2.2 Ο ρόλος των «ευρωκομμάτων» στη Διακυβέρνηση της Ε.Ε.	
2.2.1. Το θεωρητικό πλαίσιο	
2.2.2. Η Σύδεση	
2.3 Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα και Οικογένειες Κομμάτων	
2.3.1. Η Χριστιανοδημοκρατία	
2.3.2. Η Σοσιαλδημοκρατική Οικογένεια	
2.4. Οι κοινοβουλευτικές ομάδες των κομμάτων σήμερα	
3.ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΛΑΪΚΟ ΚΟΜΜΑ	16
3.1 Ιστορική Διαδρομή	
3.1.1. Οι πρώτες προσπάθειες συνεργασίας (1925- 1939)	
3.1.2. Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο (1948-1976)	
3.1.3. Η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (1976)	
3.1.4. Η στρατηγική της διεύρυνσης	
3.2 Δομή και Λειτουργίες	
3.2.1. Το Συνέδριο	
3.2.2. Η Προεδρία	

3.2.3. *Η Σύνοδος Κορυφής*

3.2.4. *Νεολαία Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος*

3.2.5. *Κέντρο Ευρωπαϊκών Σπουδών*

3.3 Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα και Εκλογές

3.4. Σύνοψη

4.ΕΠΙΛΟΓΟΣ 34

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 35

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ 39

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία είναι αποτέλεσμα του έντονου ενδιαφέροντός μου για την μελέτη του κομματικού φαινομένου από τα πρώτα μου βήματα ως προπτυχιακού φοιτητή στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Η ιδιαίτερη ομορφιά της ικανότητας να εξηγείς διαδικασίες που συναντώνται επί καθημερινής βάσης, όπως εκείνη της κομματικής λειτουργίας, είναι που μου έδωσε την ώθηση για περεταίρω μελέτη του εν λόγω επιστημονικού αντικειμένου.

Όσον αφορά στην μελέτη του κομματικού φαινομένου σε ευρωπαϊκό επίπεδο – κάτι που πραγματεύεται το εν λόγω πόνημα- αποτελεί το δεύτερο στάδιο στην εξέλιξη των ερευνητικών μου ενδιαφερόντων. Η αναγωγή του κομματικού συστήματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα μεθοδολογικά προβλήματα που δημιουργεί μια τέτοια επιλογή και η έρευνα ανάδειξης του ρόλου των «ευρωκομμάτων» συνθέτουν το πλέγμα εντός του οποίου εκθέτω την οπτική μου γωνία.

Η συμμετοχή μου επομένως στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στις «Διεθνείς Σχέσεις και Πολιτικές» καθώς επίσης και η «υποχρέωση» για εκπόνηση διπλωματικής εργασίας, μου επέτρεψαν να ασχοληθώ ενδελεχώς με ένα τόσο ενδιαφέρον -επιστημονικά και πολιτικά- πεδίο.

Στο σημείο αυτό οφείλω να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα της διπλωματικής εργασίας μου, Καθηγητή Παντελή Σκλιά για την καθοδήγησή του καθ' όλο το ερευνητικό μου «ταξίδι» καθώς και τον Δρ. Χρύσανθο Τάσση τόσο για την βοήθειά του κατά το στάδιο της έρευνάς μου όσο και τη φιλία μας.

Τέλος την οικογένειά μου, για την ακατάπαυτη υποστήριξη που μου παρείχε στην επιλογή μου να συνεχίσω τον δρόμο της Γνώσης.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα αποτελούν συνασπισμούς εθνικών κόμματων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναπτύχθηκαν παράλληλα με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση μετά το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου αρχικά ως σχηματισμοί ομάδων στο πλαίσιο της Συνέλευσης (αργότερα Κοινοβουλίου) της ΕΚΑΧ. Στην πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης έλαβαν σταδιακά την μορφή «κόμματος» ενώ για πρώτη φορά συμμετέχουν σε εκλογές κατά το 1979, οπότε και αναδεικνύεται το πρώτο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο άμεσα εκλεγμένο. Οι δύο βασικές πολιτικές ομάδες σε επίπεδο ευρωπαϊκών κοινοτήτων ήταν η Χριστιανοδημοκρατική και Σοσιαλιστική. Στελέχη και των δύο πόλων συμμετείχαν στις διαπραγματεύσεις της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης από την οποία προέκυψαν το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα και η Ομάδα Σοσιαλιστών και Δημοκρατών (και μετέπειτα Κόμμα Ευρωπαίων Σοσιαλιστών). Το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα ιδρύθηκε επίσημα το 1976. Με κινητήριες δυνάμεις τα χριστιανοδημοκρατικά κόμματα των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κρατά τον χριστιανοδημοκρατικό χαρακτήρα μέχρι το 1990 οπότε και μεταβάλλει την φυσιογνωμία του. Η διεύρυνση της ευρωπαϊκής κοινότητας, η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και η ανάγκη διατήρησης της πολιτικής και εκλογικής δυναμικής του Κόμματος, υπαγορεύουν την «στροφή» προς την κεντρο-δεξιά. Σήμερα αποτελεί την πρώτη δύναμη στο ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενώ συνέδεσε άρρηκτα την διαδρομή του με την εξέλιξη –οικονομική και νομισματική- της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Λέξεις-κλειδιά: πολιτικά κόμματα, ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, χριστιανοδημοκρατία, κεντρο-δεξιά, δημοκρατικό έλλειμμα, ευρωπαϊκές εκλογές, Συνθήκες Ευρωπαϊκής Κοινότητας/Ένωσης

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η ανάδειξη της φυσιγνωμίας και του ρόλου των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων στην Διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η θεωρητική θεμελίωση της εν λόγω ανάλυσης πραγματοποιείται στον άξονα δύο κεντρικών συνισταμένων: του ιστορικού πλαισίου και της πολιτικής πρακτικής.

Όσον αφορά στο ιστορικό πλαίσιο, επιχειρείται αρχικά η σύνδεση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Στη συνέχεια, η έρευνα εστιάζει στη κομματική Δημοκρατία και το «έλλειμμα κομμάτων» κατά την λήψη αποφάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο ενώ τέλος συνδέουμε τα ευρήματά μας με το ιδεολογικό πρόσημο των κομμάτων που αναπτύχθηκαν καθόλη την ευρωπαϊκή «διαδρομή».

Στο πλαίσιο της παραπάνω προσέγγισης αναπτύσσεται ως περιπτωσιολογική μελέτη το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα. Συγκεκριμένα, η οργάνωση του κόμματος, οι πολιτικές επιλογές, οι μετασχηματισμοί της φυσιγνωμίας του αλλά και η σχέση του με τα εθνικά κόμματα που το συναποτελούν είναι παράμετροι που στοιχειοθετούν την εν λόγω ανάλυση.

Εν κατακλείδι, η έρευνα επιχειρεί να συνδέσει την Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και τον ρόλο των τελευταίων στο πλαίσιο της κρίσης πολιτικής και συμμετοχής.

2.ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

Μία από τις συνηθέστερες δυσκολίες στη μελέτη των πολιτικών φαινομένων γενικά, και του κομματικού φαινομένου ειδικότερα, είναι εκείνη του *ορισμού* των εννοιών. Η αναζήτηση το όρου εκείνου που ανταποκρίνεται ακριβέστερα στο αντικείμενο μελέτης ενός επιστήμονα σε πολλές περιπτώσεις καθίσταται μια πολύπλοκη διαδικασία.

Κατά την μελέτη του φαινομένου των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων μια εγνωσμένη μεθοδολογικά αδυναμία είναι η ακριβής μεταφορά του όρου από την Αγγλική γλώσσα. «European Political Parties» ή «Europarties»; Και κατά συνέπεια, «ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα» ή «ευρωκόμματα». Η πληθώρα επιστημονικών απόψεων για την αποδοχή ή μη της μετάφρασης του όρου στην Ελληνική γλώσσα, είναι παράμετρος που δεν μπορούμε να παραβλέψουμε, με την επιστημονική βιβλιογραφία να αναδεικνύει και τις δύο έννοιες στην περιγραφή του ίδιου αντικειμένου.

Κατόπιν λοιπόν της διαδικασίας «ονοματοδοσίας» του υπό μελέτη φαινομένου, ακολουθεί η διαδικασία απόδοσης ορισμού. Και σε αυτό το στάδιο η ύπαρξη διαφορετικών προσεγγίσεων είναι κάτι παραπάνω από εμφανές. Στην περίπτωση της παρούσας μελέτης ο παρακάτω *ουδέτερος* ορισμός κρίθηκε ως ο καταλληλότερος για την «οικονομία» της ανάλυσής μας:

Ως «κόμμα» ορίζουμε την οργάνωση εκείνη που στόχο έχει μέσω της εκλογικής διαδικασίας να καταλάβει την εξουσία ώστε να εφαρμόσει κυβερνητικό πρόγραμμα. Διαθέτει

οργανωμένη δομή, μέλη, στελέχη, περιφερειακές οργανώσεις κ.α. (Διαμαντόπουλος, 1993). Τα πολιτικά κόμματα που λειτουργούν σε ευρωπαϊκό –υπερεθνικό- επίπεδο αποκαλούνται « ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα» (“euro-parties”).

2.1 Ιστορικό Πλαίσιο

Η διαδρομή των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Από το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και στο κλίμα συναίνεσης που χαρακτήρισε την περίοδο που ακολούθησε, τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα προέκυψαν από την συνεργασία εθνικών κομμάτων σε κοινοτικό επίπεδο. Αυτή η *δια-κομματική* και *δια-κρατική* συνύπαρξη ονομάστηκε «ευρωπαϊκή κοινωνικοποίηση» (Europeanization) (Delwit 2004).

Η δράση και η λειτουργία των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων έχει θεμελιωδώς δύο ιστορικές αφετηρίες: την συνεργασία κομμάτων από διαφορετικές χώρες και την συνεργασία των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (αρχικά Συνέλευσης).

Όσον αφορά στη συνεργασία κομμάτων διαφορετικών κρατών, εκείνη συναντάται τον 19^ο αιώνα για τα Σοσιαλιστικά και τον 20^ο για τα Χριστιανοδημοκρατικά κόμματα (McElroy 2005). Με γνώμονα τον ομοειδή ιδεολογικό τους χαρακτήρα, τα μεν πρώτα εστίασαν την συνεργασία τους στον εκβιομηχανισμό της Ευρώπης, την εργασία και τα κοινωνικά κινήματα ενώ οι χριστιανοδημοκράτες στην άνοδο του Φασισμού και την οικονομική κρίση του μεσοπολέμου.

Το 1952 συναντάται η πρώτη άτυπη συγκρότηση Ομάδων στο πλαίσιο της Συνέλευσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) από τους Χριστιανοδημοκράτες, Σοσιαλιστές και Φιλελευθέρους, με την συζήτηση για θέσπιση *πολιτικών κομμάτων* να πραγματοποιείται είκοσι χρόνια αργότερα εν αναμονή των πρώτων άμεσων ευρωπαϊκών εκλογών.

Τη δεκαετία του 1990, με τον Σοβιετικό Κίνδυνο να έχει απαλειφθεί και την διαδικασία της *διεύρυνσης* (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1) να έχει υιοθετηθεί από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες ως το επόμενο βήμα προς την ολοκλήρωση, «ανοίγει» η συζήτηση για την «θεσμοποίηση» των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων. Συνεπώς το 1992 με το άρθρο 138^α της Συνθήκης του Μάαστριχτ ορίζεται ρητά: *«Τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι σημαντικά σαν παράγοντας ολοκλήρωσης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση ευρωπαϊκής συνείδησης και στην πολιτική έκφραση των πολιτών της Ένωσης»*(Gerrit 2009).

Μετά την Συνθήκη του Μάαστριχτ, τόσο εκείνη του Άμστερνταμ όσο και της Λισαβώνας περιείχαν διατάξεις που αφορούσαν στα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και κυρίως στην χρηματοδότησή τους. Έτσι το 2011 προβλέπονταν 17,4 εκ. ευρώ και 11,4 εκ. ευρώ για την ενίσχυση των ινστιτούτων πολιτικής (think tank).

Σε συνέχεια των ρυθμίσεων που προέβλεπαν οι Συνθήκες που προηγήθηκαν, το 2007 ήταν η Συνθήκη της Λισαβώνας που θεμελίωσε την νομική τους υπόσταση, με την παράλληλη

επικαιροποίηση των ήδη υπαρχόντων κανόνων. Συνοπτικά μπορούμε να καταγράψουμε τα παρακάτω χαρακτηριστικά των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων όπως απορρέουν από την Συνθήκη:

Να έχουν νομική υπόσταση με δηλωμένη την έδρα σε χώρα της Ε.Ε. και επικυρωμένο καταστατικό λειτουργίας.
Να δηλώνουν απερίφραστα τον σεβασμό στις Αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήτοι: Ελευθερία, Δικαιοσύνη, Δημοκρατία, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Κράτος Δικαίου.
Να έχουν συμμετοχή σε διαδικασίες ευρωπαϊκών εκλογών και παρουσία στο ¼ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ή να έχουν λάβει τουλάχιστον 3% στις τελευταίες ευρωεκλογές).
Υποχρέωση σε δημοσίευση των οικονομικών τους στοιχείων κατ' έτος.
Υποχρέωση στην δημοσιοποίηση των χορηγιών τους για ποσά άνω των 500 ευρώ.
Αποδοχή χορηγιών ύψους έως του 40 % του προϋπολογισμού των εθνικών κομμάτων.
Απαγόρευση χορηγιών από εταιρίες κρατικών συμφερόντων.
Το 25% της χρηματοδότησης υποχρεωτικά πέραν των κοινοτικών πόρων

Πηγή: Συνθήκη της Λισαβώνας και ιστοσελίδα Ε.Ε. (www.europa.eu)

2.2 Ο ρόλος των «ευρωκομμάτων» στη Διακυβέρνηση της Ε.Ε.

Αφού αναφέρθηκε και αναλύθηκε η σύνδεση των «ευρωκομμάτων» με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, επόμενη –εύλογη- διαπίστωση είναι η σύνδεσή τους με την διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να επιτευχθεί επομένως η σύνδεση αυτή απαιτείται η καταρχήν οριοθέτηση του θεωρητικού πλαισίου διακυβέρνησης εντός του οποίου τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα αναπτύσσονται.

2.2.1. Το Θεωρητικό Πλαίσιο

Κάνοντας λόγο για το «θεωρητικό πλαίσιο» ανάλυσης εννοείται το επιστημονικό πρίσμα υπό το οποίο εξηγούμε το ερευνώμενο επιστημονικό αντικείμενο. Αναφορικά με τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα η έρευνα ανέδειξε τρεις άξονες ερμηνείας: Την *Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης*, την *Θεωρία της Ομοσπονδίας* και την *Θεσμική Προσέγγιση*.

Η Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης

Όπως μαρτυρά και η ονομασία της Θεωρίας, αφορά στην ανάλυση του κομματικού φαινομένου της ευρωπαϊκής ένωσης υπό το πρίσμα της Ολοκλήρωσης από το τέλος του

Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι και σήμερα. Στο πλαίσιο αυτό μπορούμε να διακρίνουμε τρία επιμέρους ζητήματα που αφορούν στην ανάλυσή μας. Το πρώτο είναι η (μη) ανάπτυξη ενός πλήρους κομματικού συστήματος στην Ε.Ε., το δεύτερο είναι η επιρροή της κομματικής πολιτικής κατά την ιστορική διαδρομή των ευρωπαϊκών κοινοτήτων και το τρίτο, τα ελλείμματα που γεννά η απουσία των δύο παραπάνω παραγόντων (Delwit 2004).

Όσον αφορά στην απουσία κομματικού συστήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το πρόβλημα εστιάζεται στην φύση της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Συγκεκριμένα, μετά το 1945 κάθε προσπάθεια συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΚΑΧ αρχικά και των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μετέπειτα «περιοριζόταν» σε συναντήσεις και συμμαχίες σε επίπεδο κορυφής. Αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων, πολιτικοί ηγέτες με ισχυρή την θέληση για εμπάθυση της ολοκλήρωσης σε πολιτικό και οικονομικό επίπεδο, καθόριζαν την ατζέντα των διαπραγματεύσεων και την εφαρμοζόμενη πολιτική της συμμαχίας.

Άλλο ένα παράδειγμα της διάστασης κομματικού φαινομένου και ολοκλήρωσης είναι οι ευρωπαϊκές εκλογές. Παρά το γεγονός πως η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση λάμβανε χώρα από το 1950, οι πρώτες άμεσες ευρωπαϊκές εκλογές με την συμμετοχή των κομμάτων πραγματοποιήθηκε με «καθυστέρηση» τριάντα χρόνων, μόλις το 1979.

Επομένως, η απουσία του κομματικού παράγοντα καθόλα τα στάδια ήταν δεδομένη, την ίδια στιγμή που ενώ η εξέλιξη της ολοκλήρωσης ήταν εμφανής, οι κομματικοί σχηματισμοί προσπαθούσαν να «βρουν τον βηματισμό» τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα που αποδεικνύει το εν λόγω αξίωμα είναι το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα: Την ίδια στιγμή που στο εσωτερικό του αντιπαραβάλλονταν δύο βασικές τάσεις (χριστιανοδημοκρατία και κεντροδεξιά) για τον ιδεολογικό προσανατολισμό του κόμματος, προβεβλημένα στελέχη του και Αρχηγοί κρατών-μελών των κυβερνήσεων πρωτοστατούσαν σε κάθε διαδικασία προόδου της πολιτικής και οικονομικής ολοκλήρωσης.

Η Θεωρία της Ομοσπονδίας

Με την αναφορά στην Θεωρία της Ομοσπονδίας η ανάλυσή μας κατευθύνεται στην σχέση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων με την μορφή που λαμβάνει το σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με άλλα λόγια, το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο τα κόμματα μπορούν να παρέμβουν σε ένα υπερεθνικό σύστημα άσκησης πολιτικής.

Το ομόσπονδο σύστημα της Ε.Ε. νοείται ως μια μορφή πολυεπίπεδης διακυβέρνησης (Hartleb 2012). Συγκεκριμένα, με την αποδοχή των εθνικών-κρατών να παραχωρήσουν μέρος της εθνικής τους κυριαρχίας χάριν της οικοδόμησης ενός ευρωπαϊκού συστήματος λήψης αποφάσεων, οι πολιτικές διαδικασίες λειτουργούν στο πλαίσιο δικτύων διακρατικού και μη χαρακτήρα. Δεν υφίσταται μια και μοναδική κυβέρνηση που λαμβάνει τις αποφάσεις ενώ δεν υπάρχει ένας και μοναδικός φορέας που τις εισηγείται. Η διάσταση επομένως αλλά και η αλληλεπίδραση διακρατικού και υπερεθνικού περιβάλλοντος καταδεικνύουν την πολυπλοκότητα του ευρωπαϊκού πολιτικού συστήματος.

Στο παραπάνω πεδίο διαδικασιών «αναζητείται» η θέση και κυρίως ο ρόλος των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων. Ποιός και πως αναδεικνύονται οι «κυβερνήσεις» σε

ευρωπαϊκό επίπεδο; Πως μεταβλήθηκε το κοινοβουλευτικό σύστημα της Ε.Ε. κατά το πέρασμα των χρόνων;

Οι παραπάνω ερωτήσεις είναι απλά ενδεικτικές στην προσπάθειά μας να ιχνηλατήσουμε την παρέμβαση των κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Είναι χαρακτηριστικό πως αν και σε κεντρικές θέσεις εξουσίας των θεσμών της ευρωπαϊκής ένωσης βρέθηκαν στελέχη των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων, η λήψη αποφάσεων κρίθηκε σε επίπεδο *δομών* της Ένωσης και συνεννόησης των αρχηγών κρατών. Είναι επίσης χαρακτηριστικός και ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Από τα χρόνια της Συνέλευσης στην ΕΚΑΧ η φυσιολογία του μεταβλήθηκε πολλάκις. Από συμβουλευτικό ή και εθιμοτυπικό ρόλο μόλις τα τελευταία χρόνια απέκτησε νομοθετικό και (λιγότερο) εκτελεστικό χαρακτήρα. Παρά την σταδιακή απόδοση αρμοδιοτήτων μέσα από τις Συνθήκες που υπογράφονταν στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης, η δημιουργία ενός πλήρους ευρωπαϊκού κοινοβουλευτικού συστήματος δεν κατέστη εφικτή με τα πολιτικά κόμματα να περιορίζουν τον ρόλο τους νομοτελειακά (Gabel & Carrubba, FES).

Θεσμική Προσέγγιση

Η θεσμική προσέγγιση αποτελεί θεωρία συμπλήρωσης ή τουλάχιστον συγγένειας με εκείνη της Ομοσπονδίας. Κεντρική σημασία στην εν λόγω ανάλυση κατέχει η διαδικασία λήψης αποφάσεων μέσω των Θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πολιτικό σύστημα στο επίπεδο αυτό μπορεί να λάβει τις εξής τρεις μορφές: *ημιτελές, λειτουργικό και δομικό* (Delwit 2004).

Το ημιτελές πολιτικό σύστημα είναι εκείνο που η *αποκέντρωση* της λήψης αποφάσεων δεν έχει φτάσει την τελειότητα (υπό την έννοια της πληρότητας) στην φυσιολογία της. Ο διακυβερνητικός χαρακτήρας, η επιλογή του κεντρικού ελέγχου σε τομείς πολιτικής (πχ νόμισμα) και η έντονη παρουσία των εθνικών κυβερνήσεων (άρα και κομμάτων) είναι στοιχεία που αποδίδονται στην κατηγοριοποίηση αυτή.

Το λειτουργικό πολιτικό σύστημα σχετίζεται με την μορφή που λαμβάνει η λήψη των αποφάσεων. Η πολυδιάσπαση στους θεσμούς, η «τμηματική» λειτουργία τους (ό.π.) και ο κατακερματισμός των πολιτικών ζητημάτων επί των οποίων λαμβάνονται οι αποφάσεις παρεμποδίζουν την είσοδο και συστηματική συμμετοχή των πολιτικών κομμάτων στην «κυβερνητική» διαδικασία.

Το δομικό, τέλος, σύστημα αφορά στην σχέση των θεσμών της Ένωσης με τους «παίκτες» κατά την λήψη των αποφάσεων. Οι συλλογικοί φορείς εκπροσώπησης, οι ομάδες πίεσης και η επικέντρωση σε ζητήματα «θέματος» (single issue) είναι ενδεικτικά παραδείγματα μεταφοράς αιτημάτων από και προς τα κέντρα λήψης των αποφάσεων.

2.2.2. Η Σύνδεση

Το θεωρητικό πλαίσιο που αναλύθηκε παραπάνω είναι ικανό να μας επιτρέψει την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για την λειτουργία των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και το περιβάλλον εντός του οποίου καλούνται (;) να δράσουν.

Τα πολιτικά κόμματα σε εθνικό επίπεδο αποτελούν τον κατεξοχήν θεσμό μεταφοράς κοινωνικών αιτημάτων στους κυβερνητικούς θεσμούς (Διαμαντόπουλος 1993). Στην περίπτωση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων κάτι τέτοιο παρατηρούμε να μην συμβαίνει, ή τουλάχιστον να μην συμβαίνει αποκλειστικά και κατά κόρον από αυτά. Το συμπέρασμα αυτό γεννά προβλήματα «δημοκρατικού» και κομματικού ελλείμματος στις δομές του ευρωπαϊκού πολιτικού συστήματος (Rittberger 2003).

Στη συνέχεια, η διαπίστωση αυτή ενισχύεται με την διαφαινόμενη αδυναμία των κομμάτων να ανταποκριθούν στον κατακερματισμό του πολιτικού συστήματος της ΕΕ. Η παράλληλη δε απουσία συνεκτικού πλαισίου «ύπαρξης» των ευρωπαϊκών κομμάτων ενισχύουν το επιχείρημα.

Τέλος, η συνεχής μεταβολή των δομών της Ε.Ε. και η αργοπορία των ευρωκομμάτων να επισπεύσουν την δική τους «ολοκλήρωση» συνάδουν στο επιχείρημα περί ημιτελούς, όχι μόνο θεσμικού αλλά και κομματικού ευρωπαϊκού συστήματος.

2.3 Ευρωπαϊκά Πολιτικά Κόμματα και Οικογένειες Κομμάτων

Η διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης από τα πρώτα της βήματα, έλαβε έντονα ιδεολογικά χαρακτηριστικά. Με τους ευρωπαίους ηγέτες που πρωτοστάτησαν καθόλη την διαδικασία και την εξέλιξή της να προέρχονται από πολιτικά κόμματα κατά κύριο λόγο χριστιανοδημοκρατικά και σοσιαλιστικά, προκύπτει εκ των πραγμάτων και η ανάλογη τυπολογία του ευρωπαϊκού κομματικού συστήματος.

2.3.1. Η Χριστιανοδημοκρατία

Η χριστιανοδημοκρατία στην Ευρώπη κυριάρχησε από το 1945 μέχρι περίπου το 1990 οπότε και μετεξελίχθηκε προς την κεντροδεξιά πολιτική κατεύθυνση. Κυρίαρχο πολιτικό κόμμα σε ευρωπαϊκό επίπεδο ήταν το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα ενώ από εκείνα των εθνικών κρατών, το Γερμανικό CDU/CSU δείχνει να κρατά τα «ηνία» του χώρου.

Το ΕΛΚ ιδρύθηκε το 1976 μετά από διασκέψεις και διαπραγματεύσεις επιφανών ηγετικών στελεχών του όπως ο Robert Schuman. Από την ίδρυσή του τάχθηκε υπέρ της ελεύθερης αγοράς με κοινωνική συνείδηση, και η ευρωπαϊκή διεύρυνση μετά το 1990 «βρήκε» το ΕΛΚ ενισχυμένο και κυρίαρχο ανάμεσα στις πολιτικές δυνάμεις της εποχής.

Η επικράτησή του αυτή όμως μόνο τυχαία δεν ήταν. Η δυνατότητα αφενός της έγκαιρης και αφετέρου ορθής «ανάγνωσης» της ευρωπαϊκής πολιτικής εξέλιξης ήταν που έφερε την

«κεντροδεξιά» κεντρικό πόλο εξουσίας στο κομματικό σύστημα της Ε.Ε. μιας και ταύτισε την γέννηση και εξέλιξή της με το ίδιο το κόμμα.

Βασικά χαρακτηριστικά της χριστιανοδημοκρατίας ήταν η αποδοχή της λαϊκής κυριαρχίας και η πλουραλιστική της φύση ως απάντηση στην «ταξική» αντιμετώπιση των πολιτικών προταγμάτων μετά το 1848 (Διαμαντόπουλος 1993).

2.3.2. Η Σοσιαλδημοκρατική Οικογένεια

Αναφορικά με την Σοσιαλιστική (ή Σοσιαλδημοκρατική) οικογένεια, το Κόμμα των Ευρωπαϊκών Σοσιαλιστών (PES) αντιπροσωπεύει τον χώρο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ιδρύθηκε ως κόμμα το 1992 αλλά ήδη από το 1953 λειτουργούσε ως κοινοβουλευτική ομάδα («Προοδευτική Συμμαχία Σοσιαλιστών και Δημοκρατών») ενώ το 1973 αποκτά την μορφή συνομοσπονδίας (Delwit 2004).

Μερικά από τα κυρίαρχα ιδεολογικά χαρακτηριστικά της Σοσιαλδημοκρατίας είναι ο αντιμιλιταρισμός, αντικληρικισμός, και το πρόταγμα για πολιτική ισότητα (Διαμαντόπουλος 1993). Σε αντίθεση μάλιστα με την χριστιανοδημοκρατία (και κεντροδεξιά αργότερα), η αντίθεση στην οικονομία της αγοράς, ο διευρυμένος ρόλος του κράτους και η *κοινωνική συμμετοχή* στην λήψη αποφάσεων αφορούν στις διαχωριστικές «γραμμές» των δύο κυρίαρχων πόλων μετά το 1945.

2.4. Οι κοινοβουλευτικές ομάδες των κομμάτων σήμερα

Τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα ως «οργανισμοί» διήλθαν από σειρά μετασχηματισμών μέχρι να λάβουν την μορφή που σήμερα έχουν. Ήταν άλλωστε μια αναγκαία επιλογή ώστε να διασφαλίσουν την «επιβίωσή τους» μέσα από τις αλλεπάλληλες μετεξελίξεις του ευρωπαϊκού χώρου ελέω της διαδικασίας της ολοκλήρωσης.

Παρά τις σημαντικές διαφορές στον χαρακτήρα τους σε σύγκριση με τα «κλασικά» εθνικά πολιτικά κόμματα, η συμμετοχή τους στις ευρωπαϊκές εκλογές από το 1979 μέχρι σήμερα ανέδειξε πτυχές της φυσιογνωμίας τους που καλύπτουν τα τυπικά χαρακτηριστικά ενός πολιτικού κόμματος.

Ένα «ευρωπαϊκό πολιτικό κόμμα» «προδίδει» τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά του από τον τίτλο και μόνον. Είναι *ευρωπαϊκό* και άρα σχετίζεται με διαδικασίες πέραν των εθνικών συνόρων. Είναι *πολιτικό*, πράγμα που καταδεικνύει τον ρόλο του στην έκθεση κατευθυντήριων πολιτικών θέσεων για το ευρωπαϊκό μέλλον και τέλος είναι *κόμμα*, έχει δηλαδή οργάνωση, μέλη, πρόγραμμα και συμμετέχει σε εκλογικές διαδικασίες.

Παρακάτω επιχειρούμε να χαρτογραφήσουμε την σημερινή παρουσία των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων ως κοινοβουλευτικών ομάδων στην πολύπλοκη ευρωπαϊκή πραγματικότητα.

Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα

Η ομάδα του ΕΛΚ στο Κοινοβούλιο είναι η μεγαλύτερη σε μέλη (221 βουλευτές) μετά και τις ευρωπαϊκές εκλογές του 2014. Η πίστη στην Χάρτα των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, η αρχή της επικουρικότητας και η υποστήριξη της ευρωπαϊκής πορείας του Ηνωμένου Βασιλείου είναι στοιχεία πολιτικής που χαρακτηρίζουν σήμερα την Κοινοβουλευτική Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος.

Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα

Η κοινοβουλευτική ομάδα του ΕΣΚ στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο φέρει τον τίτλο της *Προοδευτικής Συμμαχίας Σοσιαλιστών και Προοδευτικών*. Αποτελεί την δεύτερη κοινοβουλευτική δύναμη με 191 μέλη ενώ κεντρικά πολιτικά σημεία του λόγου της είναι η ισότητα, η αλληλεγγύη και το κράτος πρόνοιας.

Φιλελεύθεροι

Η Ομάδα της Συμμαχίας Φιλελευθέρων και Δημοκρατών με 67 μέλη έχει προσαρτήσει στον λόγο της τις έννοιες της ελεύθερης αγοράς, της απουσίας του κράτους από τις υποθέσεις των πολιτών και την απόλυτη ατομική ελευθερία με ευθύνη των πράξεών του.

Συντηρητικοί και Μεταρρυθμιστές

Οι Ευρωπαίοι Συντηρητικοί και Μεταρρυθμιστές αριθμούν 70 μέλη στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Ιδρύθηκαν μόλις το 2009 με επίκεντρο πολιτικής τον «ευρωρεαλισμό». Με άλλα λόγια, ταυτόχρονα με την οικονομική διάσταση της Ένωσης, οι «άνθρωποι» είναι ο παράγοντας που κατά τους ΕΣΜ οφείλει να επικεντρωθεί η πολιτική της ηγεσία.

Ευρωπαϊκή Αριστερά

Το κόμμα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς (European Left) ιδρύθηκε το 2007 και στο Κοινοβούλιο κατέχει 52 έδρες υπό την «ομπρέλα» της Ομάδας της Ευρωπαϊκής Αριστεράς/Αριστερά Πρασίνων των Βορείων Χωρών. Βασικές πολιτικές κατευθύνσεις είναι η αλλαγή της υπάρχουσας κατάστασης στην διαχείριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ανάγκη ανάδειξης του κρατικού παράγοντα έναντι του ιδιωτικού τομέα και η αλληλέγγυα «Ευρώπη των Λαών».

Ομάδα Πρασίνων

Η ομάδα Πρασίνων/Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία αριθμεί 50 βουλευτές ενώ ζητήματα περιβάλλοντος και κοινωνικής πολιτικής βρίσκονται «ψηλά» στην ατζέντα της ομάδας στο κοινοβούλιο

Ευρώπη Ελευθερίας και Άμεσης Δημοκρατίας

Η κοινοβουλευτική ομάδα της «Ευρώπης Ελευθερίας και Άμεσης Δημοκρατίας» κατέχει 48 έδρες στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Με προτάγματα την προάσπιση της δημοκρατίας και ελευθερίας (από τις ασκούμενες πολιτικές) των πολιτών της Ευρώπης επιδιώκει να αναδείξει τον εθνικό ρόλο των κρατών –μελών ως αντίβαρο στην διαδικασία της ολοκλήρωσης.

3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΛΑΪΚΟ ΚΟΜΜΑ

*«Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η ιστορία
δεν επαναλαμβάνει τις ευκαιρίες που προσφέρει.
Οι μεγάλες ευκαιρίες δεν διαρκούν για πάντα.»*

Hans-Dietrich Genscher

3.1 Ιστορική Διαδρομή

Το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (*European People's Party*) ιδρύθηκε στις 8 Ιουλίου του 1976 με πρώτο Πρόεδρο τον Βέλγο Leo Tindemans ενώ είχαν προηγηθεί σχηματισμοί συγγενούς ιδεολογικού χαρακτήρα όπως οι *Νέες Διεθνείς Ομάδες* (*Nouvelles Equipes Internationales*) το 1946 και η *Ευρωπαϊκή Ένωση Χριστιανοδημοκρατών* (EUCD) το 1965.

Με εξέχουσες προσωπικότητες της ευρωπαϊκής πολιτικής όπως ο Robert Schuman, ο De Gasperi, ο Konrad Adenauer το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα «ταυτίστηκε» με την ιδέα της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης από την σύλληψή της ως ιδέας έως και την «ενσάρκωσή» της. Η ένταξη δε της Δυτικής Γερμανίας στην ευρωπαϊκή «οικογένεια» και η γαλλογερμανική συμφιλίωση συμπληρώνουν το «παζλ» την ανάδειξης της χριστιανοδημοκρατίας σε κινητήρια πολιτική/ιδεολογική «μηχανή» της διαδικασίας της ολοκλήρωσης.

Παρ' όλα αυτά, το ΕΛΚ προκύπτει από διαδικασίες που προηγήθηκαν της ίδρυσής του. Συγκεκριμένα, το 1973, 11 κόμματα από 7 κράτη μέλη του EUCD οδηγούνται στην θέσπιση της «πολιτικής επιτροπής Χριστιανοδημοκρατικών κομμάτων των χωρών- μελών της Ε.Κ.». Ακολούθως, το 1975 η επιτροπή αποφασίζει την ad hoc ίδρυση ομάδας εργασίας («European Party») με σκοπό την παρουσίαση Σχεδίου περί τα Ευρωπαϊκά Κόμματα. Αποτέλεσμα ήταν η «οριστικοποίηση» του Κόμματος ως «EPP- Federation of Christian Democratic Parties».

Αναφορικά με την Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΕΛΚ, μετά τις εκλογές του 1979 διαμορφώνεται ως «Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (Χριστιανοδημοκρατική Ομάδα)» ως συνέχεια της «Ομάδας Χριστιανοδημοκρατών» της Κοινής Συνέλευσης της ΕΚΑΧ. Το 1999 λαμβάνει την μορφή της «Ομάδας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (Χριστιανοδημοκράτες) και Ευρωπαίων Δημοκρατών».

Όπως όμως σε κάθε προσπάθεια συνεργασίας έτσι και σε εκείνη του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, δεν άργησαν οι πρώτες διαφωνίες για τον χαρακτήρα και την φυσιογνωμία του οι οποίες συνοψίζονται σε δύο ευρύτερα ζητήματα: την ιδεολογική διεύρυνση της συμμαχίας και την συμμετοχή κομμάτων από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

3.1.1. Οι πρώτες προσπάθειες συνεργασίας (1925- 1939)

Εν αντιθέσει με άλλους ιδεολογικούς χώρους η συνεργασία κομμάτων με χριστιανο-δημοκρατικές καταβολές δεν ήταν μια συνήθης διαδικασία. Μάλιστα όταν αυτό συνέβη, λειτούργησε στο πλαίσιο μιας σειράς προβλημάτων και δυσκολιών. Η αδυναμία έκφρασης συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων, η δυσχέρεια στην αποκρυστάλλωση της ιδεολογικής ταυτότητας και η ανάγκη δράσης εντός ενός διεθνικού περιβάλλοντος αποτέλεσαν το πλαίσιο που «θόλωνε» κάθε προσπάθεια συνεννόησης από την πρώτη κι όλας στιγμή.

Η πρώτη απόπειρα επικοινωνίας ευρωπαϊκών κομμάτων με χριστιανο-δημοκρατική ταυτότητα έλαβε χώρα στα μέσα της δεκαετίας του 1920 (Delwit 2004). Συγκεκριμένα, το 1924 ο προερχόμενος από το Ιταλικό Λαϊκό Κόμμα (PPI) Don Luigi Sturzo ανέλαβε την πρωτοβουλία να οργανώσει μια πρώτη συνάντηση κομμάτων του ευρωπαϊκού χώρου με την προοπτική δημιουργίας μιας *Διεθνούς ένωσης Λαϊκών Κομμάτων (Internazionale Popolare)* και τον Δεκέμβριο του επόμενου έτους (1925) πραγματοποιείται στο Παρίσι συνάντηση κομματικών εκπροσώπων από την Ιταλία, Γαλλία, Βέλγιο, Πολωνία και Γερμανία. Με «προσοχή και αυτοσυγκράτηση» (Jansen και Van Hecke 2009) ανέπτυξαν τις γενικές θέσεις τους ως προς την ουσία της συνεργασίας υπό το πρίσμα της απειλής τόσο του Φασισμού όσο και του Κομμουνισμού.

Στο πλαίσιο αυτό η Συνάντηση οδήγησε σε δύο αντιτιθέμενες οπτικές για το μέλλον της συνεργασίας με την Ιταλία να προωθεί μια μόνιμη δια-κοινοβουλευτική ένωση και την Γαλλία μια διεθνή Γραμματεία χριστιανοδημοκρατικών Κομμάτων, πρόταση η οποία και εν τέλει υιοθετήθηκε. Ακολούθως το 1926 πραγματοποιείται - με δικαιολογημένη την απουσία εκπροσώπων της Πολωνικής πλευράς- συνάντηση στις Βρυξέλλες ώστε να ενταθούν οι διεργασίες ανάπτυξης των ανωτέρω σχέσεων στο πλαίσιο της *Διεθνούς Γραμματείας Χριστιανο- Δημοκρατικών Κομμάτων (SIPDIC)*. Πέραν των ιδρυτικών μελών συμμετείχαν τα Χριστιανοδημοκρατικά κόμματα της Λιθουανίας, Αυστρίας, Ελβετίας και Τσεχίας.

Κεντρικό όργανο της SIPDIC ήταν η Κεντρική Επιτροπή (μετέπειτα «Εκτελεστική») όπου συμμετείχαν αποστολές κάθε κόμματος από όλα τα συμμετέχοντα κράτη-μέλη. Οι επιτροπές συνέρχονταν τουλάχιστον δύο φορές κατ' έτος και οι συνεδριάσεις ήταν μυστικές με εξαίρεση τις αρχές του 1931 οπότε και δόθηκε στη δημοσιότητα έκθεση της συνάντησης με τίτλο «Η δύσκολη διεθνής κατάσταση λόγω του άκαμπτου εθνικισμού και της οικονομικής κρίσης» (Jansen και Van Hecke 2009).

Παρ' όλα αυτά ένα πρόβλημα της πρώτης αυτής συνεργασίας που παρέμεινε «άλυτο» είναι εκείνο της διεθνούς παρέμβασης. Η Διεθνής Γραμματεία από την γέννησή της αρκέστηκε σε έναν ρόλο συντονισμού, forum και συζητήσεων χριστιανο-δημοκρατικών κομμάτων. Ακόμη και η έκφραση θέσεων περί τις διεθνείς εξελίξεις παρέμενε ως είχε, χωρίς δηλαδή περαιτέρω δράση και κινητοποίηση.

Το τελευταίο Συνέδριο του SIPDIC έλαβε χώρα το 1932. Στη συνέχεια, ανήμπορο να παρακολουθήσει τις εξελίξεις στον ευρωπαϊκό χώρο και υπο την έντονη κομμουνιστική και

φασιστική απειλή άρχισε να φθίνει σταδιακά έως και το 1939 οπότε και σταματά την λειτουργία του. Τέλος, και στο πλαίσιο του πολέμου, το 1939 εξόριστοι πολιτικοί στο Λονδίνο με επικεφαλής τον Don Luigi Sturzo ιδρύουν την *Διεθνή Χριστιανο- Δημοκρατική Ένωση (ICDU)* η οποία έμελλε να αποτελέσει οργάνωση με βραχύβιο χαρακτήρα.

3.1.2. Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο (1948-1976)

Το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου βρίσκει τον ευρωπαϊκό Κόσμο πλήρως κατεστραμμένο. Κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά η Ευρώπη είχε καταρρακωθεί μετά τον μεγαλύτερο πόλεμο που γνώρισε στην ιστορία της ενώ παράλληλα βρισκόταν στον κυκλώνα μιας διαμάχης που έμελλε να στιγματίσει τον μεταπολεμικό κόσμο: τον Ψυχρό Πόλεμο.

Με δεδομένα τα παραπάνω, οι ηγέτες της ευρωπαϊκής ηπείρου βρέθηκαν αντιμέτωποι με ένα διπλό διακύβευμα. Αφενός όφειλαν να οικοδομήσουν την νέα Ευρώπη με την προσπάθεια για αποφυγή νέου ενδεχόμενου πολέμου και αφετέρου να προστατευτούν από τον αιωρούμενο Σοβιετικό κίνδυνο. Με άλλα λόγια η θεμελίωση της ειρήνης θα μπορούσε να επιτευχθεί μόνο διαμέσου της συνεργασίας με την προώθηση της ευρωπαϊκής (πολιτικής και οικονομικής) Ολοκλήρωσης.

Αναφορικά με την Χριστιανοδημοκρατία, σειρά πρωτοβουλιών έλαβαν χώρα, με τα κόμματα των κρατών-μελών της Κοινότητας να επιδιώκουν στενότερη συνεργασία. Οι *Νέες Διεθνείς Ομάδες*, η *Ευρωπαϊκή Ένωση Χριστιανο- Δημοκρατών* και σε μικρότερο βαθμό οι *Συναντήσεις της Γενεύης* είναι μερικές από τις πιο σημαντικές προσπάθειες εμβάθυνσης της συνεργασίας σε κομματικό επίπεδο.

Οι Νέες Διεθνείς Ομάδες (Nouvelles Equipes Internationales)

Οι Νέες Διεθνείς Ομάδες ιδρύθηκαν το 1947-48 και αποτέλεσαν δίκτυο συνεργασίας κομμάτων υπό την προεδρία του Βέλγου Πρωθυπουργού Paul Van Zeeland (Delwit 2004).

Λόγω της ανάγκης για προτεραιότητα στην ιδέα της «ευρωπαϊκής κοινότητας» η ονομασία δόθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο ώστε να προσελκύσει όσο το δυνατόν περισσότερα μέλη που θα δίσταζαν να συμμετέχουν υπό την «ομπρέλα» της αμιγούς Χριστιανοδημοκρατίας. Αυτή ήταν και η πλέον ενδεδειγμένη λύση ώστε η συνεργασία να επιτευχθεί, να διευρυνθεί και εν τέλει να μετεξελιχθεί στο ιδεολογικό περιβάλλον που προαναφέραμε. Επομένως οι *NEI* δεν ήταν τόσο ένωση κομμάτων όσο «μείγμα».

Η Συνέλευση των Ομάδων συνεδρίαζε τρεις φορές τον χρόνο ενώ είχαν θεσπιστεί εξειδικευμένες επιτροπές οικονομικές, πολιτικές, πολιτισμικές και κοινωνικές με στόχο να ενώσει την Ευρώπη με την αντίληψη πως η «ευρωπαϊκή ένωση αποτελεί το βήμα για τον ενωμένο Κόσμο» (Jansen και Van Hecke 2009).

Το 1965, με την ίδρυση της EUCD (*European Union of Christian Democrats*) οι Νέες Διεθνείς Ομάδες έπαψαν να δραστηριοποιούνται. Ούτως ή άλλως η επιτυχής μετάβαση στην χριστιανοδημοκρατική «ολοκλήρωση» αποτελούσε πραγματικότητα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση Χριστιανο- Δημοκρατών (EUCD)

Κατά κύριο λόγο η διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης αρχής γενομένης από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα, η διαδικασία ήταν «υπόθεση» χριστιανοδημοκρατών. Όσο λοιπόν η διαδικασία εμβάθυνε, τόσο η ανάγκη για ανάδειξη της κομματικής συνεργασίας σε ιδεολογικό πλαίσιο, η Ευρωπαϊκή Ένωση Χριστιανοδημοκρατών (EUCD) αντικατέστησε το 1965 τις Νέες Διεθνείς Ομάδες.

Το πρώτο συνέδριο πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο της ίδιας χρονιάς στην πόλη της Ταορνίνα με πρώτο πρόεδρο να εκλέγεται ο Βέλγος Leo Tindemans, ενώ το καταστατικό που ψηφίστηκε κατοχύρωνε την EUCD ως ένωση αυτόνομων κομμάτων υπό έναν καθαρό ιδεολογικό μανδύα. Τρανή απόδειξη του εν λόγω αποτέλεσε το ψήφισμα του 1976 κατά το συνέδριο στο Παρίσι με τίτλο «Manifesto of Christian Democrats in Europe» (*Μανιφέστο των Χριστιανο- Δημοκρατών της Ευρώπης*), (Delwit 2004).

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει την συμμετοχή των κομμάτων στην EUCD κατά χώρα και έτος εισδοχής:

ΧΩΡΑ	ΚΟΜΜΑ	ΕΤΟΣ ΕΙΣΔΟΧΗΣ
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	CSU	1965
ΒΑΥΑΡΙΑ	CSU	1965
ΙΤΑΛΙΑ	DC	1965
ΑΥΣΤΡΙΑ	OVP	1965
ΕΛΒΕΤΙΑ	CVP/PDC	1965
ΒΕΛΓΙΟ	CVP και PSC	1965
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	CSV	1965
ΣΑΝ ΜΑΡΙΝΟ	PDCS	1965
ΜΑΛΤΑ	PN	1965
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	KVP,CHU και ARP	1965
ΙΣΠΑΝΙΑ	UDPV, PNV	1972
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	CDS	1974

Πηγή: Επεξεργασία από το σύγγραμμα των Jansen και Van Hecke, 2009, σελ. 25.

Οι «Συναντήσεις της Γενεύης»

Οι «Συναντήσεις της Γενεύης» αποτέλεσαν ακόμη μια μορφή συνεργασίας κομμάτων κατά την μεταπολεμική περίοδο. Στα πρότυπα της μυστικότητας των συναντήσεων προ του 1948, οι Συναντήσεις προέκυψαν με πρωτοβουλία του γάλλου Georges Bidault -ηγέτη του

People's Republicans Movement- καθώς και προσωπικότητες γερμανικής καταγωγής της Ελβετίας.

Προοπτική της κίνησης αυτής ήταν η οργάνωση ενάντια στον Σοβιετικό Κόσμο, η προστασία απέναντι στον κομμουνιστικό κίνδυνο και η περαιτέρω επέκταση της συνεργασίας (Delwit 2004). Ιδιαίτερο γνώρισμα δε της πρωτοβουλίας αυτής ήταν ο έντονος αντικομμουνισμός που συνόδεψε την ανάπτυξη και ανάδειξη των χριστιανοδημοκρατικών κινημάτων.

3.1.3. Η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (1976)

Οι βάσεις δημιουργίας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος τέθηκαν με την παρουσία της Ομάδας των Χριστιανοδημοκρατών (*Christian Democratic Group*) στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ήδη από την δημιουργία των πρώτων οργανισμών συνεργασίας η παρουσία των Ομάδων με ιδεολογικό πρόσημο στις Συνελεύσεις (μετέπειτα Κοινοβούλια) «προετοίμαζε» την πυροδότηση δημιουργίας πολιτικών κομμάτων. Η αναμονή αφενός των πρώτων Ευρωπαϊκών Εκλογών του 1979 και η ανάγκη ενίσχυσης της Χριστιανοδημοκρατίας αφετέρου ήταν παράγοντες που υπογράμμισαν την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος.

Τα πρώτα βήματα

Η πρώτη απόπειρα μεταπολεμικά σε επίπεδο Ομάδας υπήρξε το 1949 στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης (*Council of Europe*). Παρ' όλα αυτά λόγω της αδυναμίας λήψης αποφάσεων δεσμευτικού χαρακτήρα και των ελάχιστων συναντήσεων των αντιπροσώπων η προσπάθεια δεν απέδωσε και έφθινε σταδιακά μέχρι και το κατώφλι της δεκαετίας του 1960.

Η εξέλιξη όμως στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) ήταν διαφορετική. Συγκεκριμένα, η Συνέλευσή της απαρτιζόμενη από εκπροσώπους κομματικών οικογενειών που είχαν προταθεί από τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών-μελών αποτέλεσε επιτυχές παράδειγμα στην πορεία διαμόρφωσης του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος. Με την ΕΚΑΧ να διαθέτει συγκεκριμένες αρμοδιότητες στάθηκε εφικτό εντός της Συνέλευσης να αναπτυχθούν οι πολιτικές ομάδες με ιδεολογικό χαρακτήρα οπότε και αναδείχθηκαν οι διαφορές των αντιλήψεων στον ευρωπαϊκό χώρο, κατά κύριο λόγο ανάμεσα σε Χριστιανοδημοκράτες, Σοσιαλδημοκράτες και Φιλελεύθερους (Jansen και Van Hecke 2009).

Τον Ιούνιο του 1953 Απόφαση της Συνέλευσης της ΕΚΑΧ ήρθε να κατοχυρώσει επίσημα τις κοινοβουλευτικές ευρωπαϊκές ομάδες και ταυτόχρονα η Ομάδα των Χριστιανοδημοκρατών πραγματοποιεί συνέλευση την ίδια κι όλας ημέρα, κάτι για το οποίο προετοιμαζόταν αρκετό καιρό νωρίτερα. Η Συνέλευση, τέλος, το 1958 μετονομάζεται σε «Κοινοβούλιο» ως μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας. Την εποχή εκείνη η Ομάδα των Χριστιανοδημοκρατών (*Christian Democratic*

Group) περιλάμβανε στους κόλπους της 66 μέλη ενώ καθιέρωσε κανόνες εισδοχής νέων υπό την αίρεση να ανήκουν σε εθνικά Κόμματα Χριστιανοδημοκρατικής ιδεολογικής προέλευσης.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πλέον απαρτιζόμενο από κοινοβουλευτικές ομάδες των κομμάτων από τα κράτη-μέλη που το συναποτελούσαν, επικεντρώθηκε στη λήψη αποφάσεων διακομματικού χαρακτήρα. Οι ιδεολογικές διαφορές, οι διαμάχες και η «σύγκρουση» εθνικού και υπερεθνικού επιπέδου συνέθεταν το νέο πλαίσιο δράσης των Ομάδων και των μελών τους. Στο περιβάλλον αυτό καλούνταν να προσαρμοστεί και η Ομάδα των Χριστιανοδημοκρατικών κομμάτων. Άλλωστε το πρόσφατο παρελθόν συνεργασίας (Νέες Διεθνείς Ομάδες) ουδεμία σχέση έχει με τα νέα δεδομένα που προέκυπταν. Όσο οι κανόνες λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην συνεργασία των ομάδων λάμβαναν ολοένα και περισσότερο «θεσμική διάσταση», τόσο γινόταν αναγκαίος ο επαναπροσδιορισμός του ρόλου και της Οργάνωσης των Ευρωπαϊκών Ομάδων γενικότερα και εκείνης των Χριστιανοδημοκρατών ειδικότερα.

Από την Ομάδα στο Κόμμα

Η σταδιακή εξέλιξη της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης υπαγόρευσε την ανάλογη πρόοδο στο επίπεδο των πολιτικών ομάδων του Κοινοβουλίου. Έτσι το 1970 λαμβάνει χώρα συνάντηση εκπροσώπων κομμάτων της EUCD από όλα τα κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Στόχος ήταν η επίτευξη συμφωνίας για ανάπτυξη στενότερων μορφών συνεργασίας θεσμικά κάτι που επετεύχθη δύο χρόνια αργότερα, το 1972.

Συγκεκριμένα, οι αντιπρόσωποι 11 κομμάτων από 7 χώρες που συμμετείχαν στους κόλπους των Κοινοτήτων, συμφώνησαν στην θέσπιση της Πολιτικής Επιτροπής Χριστιανοδημοκρατικών Κομμάτων (*Political Committee of Christian Democratic Parties*). Στόχος της Επιτροπής ήταν η δημιουργία μιας μόνιμης σχέσης Ομάδας-κομμάτων σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο αντίστοιχα, κάτι που θα συνέβαλε νομοτελειακά στην ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Αναφορικά με το Οργανόγραμμα της νέας Επιτροπής, επικεφαλής τέθηκαν από κοινού οι Πρόεδροι της EUCD και της Ομάδας των Χριστιανοδημοκρατών (Christian Democratic Group). Ακολούθως δημιουργήθηκαν Ομάδες Εργασίας ανάμεσα στους εκπροσώπους των δύο οργανώσεων με τελικό στόχο την μετάβαση με μια μορφή «Ευρωπαϊκού Κόμματος», με τον επικεφαλής της Ομάδας Hans- August Lucker να προωθεί ενιαίο πολιτικό πρόγραμμα (Fontaine 2009).

Το 1975 υπό την ηγεσία των Lucker και Wilfried Martens (τότε Προέδρου του Φλαμανδικού CVP, η Επιτροπή συστήνει την ad hoc ομάδα εργασίας «European Party». Η Ομάδα κατόπιν πολύωρων εργασιών κατέθεσε στην Επιτροπή τον Απρίλιο του 1976 Σχέδιο ίδρυσης του Κόμματος με τίτλο *European People's Party- Federation of Christian Democratic Parties from the European Community*. Η επίσημη δε ίδρυση του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος πραγματοποιείται στις 8 Ιουλίου του ίδιου έτους, σε συνεδρίαση της Πολιτικής Επιτροπής

της EUCD στο Λουξεμβούργο. Πρώτος Πρόεδρος εκλέγεται ο Πρωθυπουργός του Βελγίου Leo Tindemans ενώ το 1978 η Ομάδα των Χριστιανοδημοκρατών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μετονομάζεται σε Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος.

Τα πρώτα μέλη του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

ΧΩΡΑ	ΚΟΜΜΑ
ΒΕΛΓΙΟ	PSC- Parti Social Chretien και το CVP- Christelijke Volkspartij
ΓΑΛΛΙΑ	CDS- Centre des Democratres Sociaux
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	CDU- Christlich Demokratische Union και το CSU- Christlich Soziale Union
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	FG- Fine Gael
ΙΤΑΛΙΑ	DC- Democrazia Criastiana
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	CSV- Christlich Soziale Volkspartei
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	CPV- Catholic People's Party, ARP- Anti-Revolutionary Party και το CHU- Christian Humanist Party

Πηγή: Επεξεργασία από το σύγγραμμα των Jansen και Van Hecke, 2009, σελ. 38.

Οι πρώτες διαμάχες στους κόλπους του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος

Ακόμα και πριν την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος δεν έλειψαν οι διαφωνίες και μάλιστα σε ένα θεμελιώδες για την συνεργασία ζήτημα, του ιδεολογικού χαρακτήρα.

Αφορμή στάθηκε η συζήτηση για το αν τα Συντηρητικά Κόμματα (Conservative Parties) του Ηνωμένου Βασιλείου και της Δανίας θα μπορούσαν να συμμετέχουν στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα. Η διαίρεση επομένως αφορούσε στην πλευρά που υποστήριζε την «απαγκίστρωση» από τον Χριστιανοδημοκρατικό χαρακτήρα με πρωτεργάτη το CDU της Γερμανίας και εκείνη που υπεραμυνόταν αυτού, με τα Κόμματα της Ολλανδίας, Ιταλίας και του Βελγίου να συντάσσονται στην άποψη αυτή. Ήταν μάλιστα οξύμωρο ένα Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα όπως εκείνο της Γερμανίας να προασπίζει την προοπτική της «ανοικτότητας» («*strategy of openness*») (Jansen και Van Hecke 2009), με την αντίπαλη αντίληψη να προμηνύει καταστροφικές συνέπειες για την συνεργασία με την είσοδο των Συντηρητικών και την αλλοίωση της Χριστιανοδημοκρατικής ταυτότητας, και να καταλήγει ταυτόχρονα στην συνεργασία «προς τα αριστερά» ως την πλέον ενδεδειγμένη λύση (Delwit 2004).

Προκειμένου οι δύο πλευρές να ξεφύγουν από το αδιέξοδο της παραπάνω σύγκρουσης, συμφώνησαν στην ανάγκη για εκτεταμένη συζήτηση και διαβούλευση κομμάτων με κοινή ιδεολογική αφετηρία. Τον Σεπτέμβριο του 1975 υπό την καθοδήγηση του Hans- August Lucker η ομάδα εργασίας με τίτλο «Δημοκρατικό Κέντρο» (*Democratic Centre*) κλήθηκε να υποβοηθήσει τις συζητήσεις χωρίς ιδιαίτερα αποτέλεσμα.

Εν τέλει, η κατάληξη στο «ουδέτερο» *Λαϊκό Κόμμα* με την προσθήκη *Ένωση Χριστιανοδημοκρατικών Κομμάτων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας* («*Federation of Christian Democratic Parties of the European Community*») αποτέλεσε την συμβιβαστική λύση, με το δεύτερο συστατικό της ονομασίας σταδιακά να εκλείπει.

Παρά τα παραπάνω τα Γερμανικά κόμματα (CDU και CSU) εξακολούθησαν να επιδιώκουν την συνεργασία με τα Συντηρητικά ευρωπαϊκά κόμματα. Με την παρότρυνσή τους, το 1978 οι οργανώσεις του EPP και EUCD προσήλθαν σε διάλογο υπό την προεδρία του von Hassel για ενεργοποίηση του «δημοκρατικού κέντρου». Το τελικό κείμενο κατατέθηκε στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα από τα δύο γερμανικά κόμματα και προέβλεπε την παράλληλη συνεργασία με όλα τα αντι-κομμουνιστικά κόμματα των κρατών όλης της Ευρώπης με κεντροδεξιό χαρακτήρα. Η πρόταση όμως απορρίφθηκε με το επιχείρημα του καταστατικού του ΕΛΚ όπου προβλέπεται ρητά η συμμετοχή κομμάτων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας αυστηρά. Η αντιτιθέμενη πλευρά απέρριπτε κάθε συζήτηση διασταλτικής ερμηνείας δυσκολεύοντας την πορεία της εν λόγω πρωτοβουλίας.

Η οριστική ρήξη επήλθε τον Νοέμβριο του 1976 όταν το OVP της Αυστρίας και το CDP της Ελβετίας θέλησαν να προωθήσουν μια νέα συμφωνία στη σχέση EUCD και EPP. Στην προσπάθειά τους να αναθεωρήσουν τα θεμέλια της «συνύπαρξης» θέτοντας νέους κανόνες επέφεραν το αντίθετο από το προσδοκώμενο αποτέλεσμα. Το αρνητικό κλίμα και οι συνεχείς αποτυχίες της προηγούμενης περιόδου οδήγησαν σε μια νέα μορφή συνεργασίας, την *Ευρωπαϊκή Δημοκρατική Ένωση* (*European Democratic Union*).

Η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Δημοκρατικής Ένωσης (EDU - European Democratic Union)

Το «πείραμα» της Ευρωπαϊκής Δημοκρατικής Ένωσης είχε ως στόχο να δημιουργήσει ένα δίκτυο δια-κομματικής επικοινωνίας ανάμεσα σε Χριστιανοδημοκρατικά, Συντηρητικά και άλλα συγγενούς ιδεολογικού προσανατολισμού κόμματα.

Με κύριο στόχο την «ομαλοποίηση» σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα γερμανικά κόμματα επεδίωξαν την συνεργασία με τους Συντηρητικούς της Μεγάλης Βρετανίας με τους τελευταίους να δημοσιοποιούν το 1975 κείμενο με θέμα την «αναγνώριση ανάπτυξης μιας κεντρο-δεξιής συμμαχίας στην Ευρώπη από την στιγμή που η χώρα είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας» (Jansen και Van Hecke 2009).

Μετά την ίδρυση του το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα έθεσε το πλαίσιο βάσει του οποίου θα εξελισσόταν η σχέση αυτή: «Η EDU θα αφορά την σχέση των Χριστιανοδημοκρατών με τα άλλα μη σοσιαλιστικά κόμματα». Έτσι, το 1978 στην Αυστρία ιδρύεται η EDU, μια

ευρωπαϊκή οργάνωση για τα κόμματα της κεντροδεξιάς: συντηρητικά, χριστιανοδημοκρατικά και φιλελεύθερα με κοινή συνισταμένη το αντι-σοσιαλιστικό πολιτικό λόγο και πρόγραμμα.

Μέλη της EDU ήταν κόμματα που συμμετείχα τόσο στην EUCD όσο και το EPP όπως η ελληνική «Νέα Δημοκρατία» ενώ άλλα όπως οι «Conservatives» της Μεγάλης Βρετανίας συμμετείχαν αποκλειστικά σε εκείνη.

3.1.4. Η στρατηγική της διεύρυνσης

Στα πρότυπα της διεύρυνσης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα μετά την ίδρυσή του (1976) δέχτηκε στους κόλπους του σειρά κομμάτων από τα νέα κράτη-μέλη της Κοινότητας. Το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας ήταν από τα πρώτα που προσχώρησε στην ομάδα αρχικά (1982) και στο Ε.Λ.Κ. ακολούθως (το 1983). Δεν πρέπει να αποτελεί μάλιστα έκπληξη το γεγονός πως ένα μη Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα έγινε αποδεκτό χωρίς αντιδράσεις μιας και τόσο η δράση όσο και η ιστορία του κόμματος δεν προκάλεσε αντιδράσεις από τους «αρνητές» της ιδεολογικής διεύρυνσης (Jansen και Van Hecke 2009). Στην ίδια λογική έγιναν αποδεκτά τόσο το CDSF της Πορτογαλίας όσο και το PDP της Ισπανίας.

Κομβικό σημείο της διεύρυνσης του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος από τέλεσε η απόφαση για «στροφή» προς τα μη χριστιανοδημοκρατικά κόμματα. Με άλλα λόγια μια σειρά παραγόντων οδήγησε το EPP στην απόφαση για την εισδοχή πολιτικών κομμάτων κεντροδεξιού ιδεολογικού προσανατολισμού.

Οι ευρωεκλογές του 1989: Το αποτέλεσμα της εκλογικής διαδικασίας του 1989 ήταν το χειρότερο στην ιστορία του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος μιας και στις 518 έδρες συνολικά καταλαμβάνει μόλις τις 122. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν τα Σοσιαλιστικά Κόμματα της Ισπανίας και Πορτογαλίας που με την εκλογική τους υπεροχή ενισχύουν σημαντικά την Σοσιαλιστική Ομάδα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αντίθετα το Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα της Καταλονίας (UDC) με δυσκολία πέτυχε να αποσπάσει μία μόλις έδρα.

Η πτώση του Τείχους του Βερολίνου: Το 1989 η πτώση του Τείχους αποτελεί ορόσημο στην ευρωπαϊκή ιστορία συμβολίζοντας την διάλυση των κομμουνιστικών καθεστώτων. Η εξέλιξη αυτή έχει αντίκτυπο στην λειτουργία ακόμη και του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος μιας και ήταν «υποχρεωμένο» να εντάξει στους κόλπους του κόμματα χωρών μελών του πρώην υπαρκτού Σοσιαλισμού. Η ανάγκη επομένως για διεύρυνση τόσο αριθμητικά όσο και ιδεολογικά υπογράμμιζε την μετάβαση στον κεντρο-δεξιό χαρακτήρα. Άλλωστε αυτή ήταν και η πλέον ενδεδειγμένη λύση ώστε το ΕΛΚ να επιτύχει εκλογικές νίκες διατηρώντας τις δυνάμεις του στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο.

Το ΕΛΚ υπό την ηγεσία του Wilfried Martens: Με την ανάληψη της Προεδρίας του κόμματος από τον Βέλγο Πρωθυπουργό Martens η στρατηγική του μετατοπίζεται από το «ιδεολογικά καθαρό» στο «μεγάλο» Κόμμα (Martens 2008). Με βασικές αρχές την κοινωνική οικονομία της αγοράς, την δύναμη του ατόμου, την επικουρικότητα και την ομόσπονδη Ευρώπη

μετέβαλε την φυσιογνωμία του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος κάνοντάς το ανοικτό σε νέες εισδοχές.

3.2 Δομή και Λειτουργίες

Το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα παρ' ότι συνασπισμός εθνικών κομμάτων (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2) λειτουργεί κατά τα πρότυπα των γνωστών πολιτικών σχηματισμών. Έχει Συνέδριο, Πρόεδρο, Γραμματεία, Νεολαία και ερευνητικό ινστιτούτο τα οποία αναλύονται στη συνέχεια.

3.2.1. Το Συνέδριο

Το Συνέδριο αποτελεί τον σημαντικότερο θεσμό στη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος. Συνεδριάζει μια φορά ανά τρία χρόνια τουλάχιστον ενώ σε αυτό συμμετέχουν εκπρόσωποι από όλα τα εθνικά κόμματα που είναι μέλη του ΕΛΚ. Μάλιστα ανάλογα τόσο με τις διεθνείς εξελίξεις όσο και εκείνες που συντελούνται εντός του κόμματος διαμορφώνεται και η ατζέντα του κάθε Συνεδρίου.

Στο πλαίσιο των εργασιών του λαμβάνουν χώρα παράλληλες συνεδριάσεις θεματικών ομάδων εργασίας τα αποτελέσματα των οποίων συγκεντρώνονται στο τελικό κείμενο συμπερασμάτων. Το ονομαζόμενο «Manifesto» όπου καταλήγουν οι αντιπρόσωποι είναι οι Αρχές και προτεραιότητες όπου στηρίζεται η «επόμενη μέρα» του κομματικού οργανισμού.

Ακολούθως παραθέτουμε τα Συνέδρια που έχουν πραγματοποιηθεί αμα τη ίδρυσή του μέχρι τις μέρες μας:

1978/79 Βρυξέλλες

Το Συνέδριο του 1978 είχε χαρακτηριστικά Ιδρυτικής συνέλευσης όπου ουσιαστικά επικύρωσε την ιδρυτική πράξη του 1976. Το Συνέδριο του 1979 πραγματοποιήθηκε στην αναμονή των πρώτων άμεσων ευρωπαϊκών εκλογών ψηφίζοντας παράλληλα το εκλογικό μανιφέστο όπως το εισήγε ο Hans August Lucker. Ελευθερία, Αλληλεγγύη, Υπευθυνότητα και Ειρήνη ήταν μερικά από τα προτάγματα που προωθήθηκαν μέσω του Συνεδρίου αυτού (Martens 2008).

1980 Κολωνία

Με κεντρικό θέμα την «Χριστιανοδημοκρατία την δεκαετία του '80» το 3^ο Συνέδριο έλαβε χώρα στην Γερμανία με την ελευθερία, την ειρήνη, την ενεργειακή κρίση και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση να αποτελούν τα διακυβεύματα της περιόδου.

1982 Παρίσι

Το 4^ο Συνέδριο στο Παρίσι έλαβε χώρα τον Δεκέμβριο του 1982 και είχε ως κεντρικό άξονα πολιτικής την εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ενοποίησης με την αντίστοιχη παραγωγή του «Action Plan» για τα επόμενα χρόνια (Jansen και Van Hecke 2009).

1984 Ρώμη

Το Συνέδριο του 1984 πραγματοποιήθηκε λίγο πριν τις δεύτερες ευρωπαϊκές εκλογές. Πέραν της προετοιμασίας για την εκλογική αναμέτρηση, το Συνέδριο έλαβε την φυσιογνωμία της προετοιμασίας για ένα «μεγάλο βήμα» (Delwit 2004). Στόχος του Συνεδρίου ήταν η εξαγωγή βασικών στόχων και εργαλείων πολιτικής σε 4 άξονες: εργασία, ανθρώπινη ανάπτυξη, δικαιοσύνη και ενότητα.

1986 Χάγη

Το 6^ο Συνέδριο στην ιστορία του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος πραγματοποιήθηκε με μια παράλληλη διαδικασία σε επίπεδο ευρωπαϊκών κοινοτήτων. Η προετοιμασία για την «ενιαία ευρωπαϊκή αγορά» αφενός και η έλευση των πρώτων περιπτώσεων διεύρυνσης Κοινότητας και Κόμματος υπαγόρευαν την ατζέντα του Συνεδρίου στη Χάγη. Το κείμενο που κατέληξαν οι συμμετέχοντες περιείχε στοιχεία πολιτικής σε δύο επίπεδα: την οικονομική ανάπτυξη και τα περιβαλλοντικά προβλήματα.

1988 Λουξεμβούργο

Το 7^ο Συνέδριο πραγματοποιήθηκε ένα χρόνο πριν τις ευρωπαϊκές εκλογές του 1989 και ως εκ τούτου έλαβε «εκλογικό» χαρακτήρα. Με το σύνθημα «EPP- the heart of Europe» (Fontaine 2009) το τελικό κείμενο του Συνεδρίου προέβαλλε την ιδέα της ενίσχυσης της ενοποίησης και του κυρίαρχου ρόλου του κόμματος σε αυτήν. Περισσότεροι από 2.000 σύνεδροι επικύρωσαν την έναρξη της προεκλογικής εκστρατείας με κεντρικό άξονα την ενδυνάμωση της Δημοκρατίας σε μια Ευρώπη των πολιτών.

1990 Δουβλίνο

Το Συνέδριο του 1990 αποτέλεσε το 8^ο και ένα από τα σημαντικότερα στην ιστορία του ΕΛΚ. Η κατάρρευση του Κομμουνισμού, η επανένωση της Γερμανίας και η απαλλαγή από τον Σοβιετικό κίνδυνο συνέθεταν το περιβάλλον εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε το Συνέδριο του Δουβλίνου.

Κεντρικός στόχος του Συνεδρίου ήταν η προετοιμασία του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος για την προγραμματισμένη διακυβερνητική διάσκεψη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που θα λάμβανε χώρα ένα μήνα αργότερα. Τα ζητήματα που θα απασχολούσαν το Συμβούλιο ήταν η οικοδόμηση μιας «νέας Ευρώπης» μέσω της αναθεώρησης των Συνθηκών της Κοινότητας. Σε αυτό το επίπεδο κλήθηκε το Ε.Λ.Κ να διαμορφώσει την ατζέντα του στα επιμέρους ζητήματα. Με επικεφαλής τον Wilfried Martens τα αποτελέσματα του Συνεδρίου αποτυπώθηκαν στο τελικό κείμενο με τίτλο «Για ένα ομόσπονδο Σύνταγμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Martens 2008).

1992 Αθήνα

Το Συνέδριο του 1992 έλαβε για το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα χαρακτήρα «επαναπροσδιορισμού της φυσιογνωμίας» του. Συνεπώς, απώτερος στόχος ήταν η καταγραφή ενός βασικού προγράμματος (*Basic Programme*) βάσει του οποίου θα πορευόταν το κόμμα παράλληλα με τις διεργασίες στο πολιτικό επίπεδο της Ευρωπαϊκής

Ένωσης. Το όραμα για μια ενωμένη Ευρώπη στηρίχθηκε στις προγραμματικές αρχές της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς και στην ηθική της πολιτικής (Jansen και Van Hecke 2009).

1993 Βρυξέλλες

Κατά το Συνέδριο του 1993 πραγματοποιήθηκε μια ευρεία συζήτηση επί διαφόρων σημείων πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο κατώφλι των επερχόμενων ευρωπαϊκών εκλογών του 1994 το Συνέδριο απέκτησε τον χαρακτήρα διαμόρφωσης εκλογικού προγράμματος.

1995 Μαδρίτη

Το 11^ο Συνέδριο του ΕΛΚ πραγματοποιήθηκε το 1995 στη Μαδρίτη υπό το σύνθημα «ΕΛΚ, η δύναμη της Ένωσης» (*EPP- Force of the Union*). Με άξονα την προετοιμασία της Συνθήκης του Άμστερνταμ, η ρητορική του Ε.Λ.Κ κινήθηκε στον άξονα *δράση-δημοκρατία-διαφάνεια*.

1997 Τουλούζη

Το 12^ο Συνέδριο απασχόλησε η τρέχουσα διεθνής κατάσταση της παγκοσμιοποίησης, της ανεργίας και της διεύρυνσης της ΕΕ. Χαρακτηριστικός είναι ο τίτλος του κειμένου συμπερασμάτων με τους συντάκτες του να αντιλαμβάνονται το ΕΛΚ και την Ευρωπαϊκή Ένωση ως «μέρος του ενιαίου Κόσμου» (*«We are all Part of one World»*).

1999 Βρυξέλλες

Εν αντιθέσει με τα προηγούμενα Συνέδρια, το 1999 πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες συνέδριο με συγκεκριμένη θεματολογία: το Ευρώ αποτελούσε συστατικό της οικονομικής ολοκλήρωσης και ως εκ τούτου έχριζε της ανάλογης συζήτησης. Η ομαλή μετάβαση προς την νομισματική ενοποίηση και το κοινό νόμισμα καθώς επίσης και η διαχείρησή τους στο πλαίσιο της νέας 5ετίας (1999-2004) στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μονοπώλησαν τις εργασίες του 13^{ου} Συνεδρίου.

2001 Βερολίνο

Για πρώτη φορά από τη δεκαετία του '80 το 14^ο Συνέδριο πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο της Γερμανίας. Χαρακτηριστικό του εν λόγω ήταν ο διαθέσιμος χρόνος για το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα να επανακαθορίσει την ατζέντα του. Άλλωστε απείχε 2 χρόνια από τις τελευταίες ευρωεκλογές και 3 από τις επόμενες, κάτι που επέτρεπε τον ενδελεχή σχεδιασμό της στρατηγικής του στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης κάτι που κατέληξε υπό το τίτλο «Ένωση Αξιών» (*A Union of Values*).

2002 Εστορίλ

Το 15^ο Συνέδριο είχε ως κεντρικό πρόταγμα την ανάγκη Συντάγματος για μια «Δυνατή Ευρώπη» (*Strong Europe*). Οι ιδέες της επικουρικότητας, αλληλεγγύης, των δικαιωμάτων και της ευθύνης συνοψίζουν το κεντρικό μήνυμα του Συνεδρίου στο Εστορίλ.

2004 Βρυξέλλες

Το 16^ο Συνέδριο του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος πραγματοποιείται λίγο πριν την εκλογική αναμέτρηση για την ανάδειξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο διάστημα 2004-2009. Η οικονομία αποτέλεσε για άλλη μια φορά καίριο ζήτημα των εργασιών του Συνεδρίου που το πρίσμα της εργασίας, της ασφάλειας και της «καλής διακυβέρνησης» πολιτικής. Τα αιτήματα μάλιστα αυτά ανέδειξε και η τελική έκθεση ενώ μια δεύτερη στο πλαίσιο του ίδιου Συνεδρίου με τίτλο «Ορισμός του μελλοντικού Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής» (*Appointment of the Future President of the European Commission*) αφορούσε στις επικείμενες ευρωπαϊκές εκλογές (Jansen και Van Hecke 2009).

2006 Ρώμη

Στο πλαίσιο της απόφασης στη Διακυβερνητική Διάσκεψη για μία νέα Ιδρυτική Συνθήκη στην Ε.Ε., το 2006 το Συνέδριο στη Ρώμη αποσκοπούσε στην ωρίμανση του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος αναφορικά με τις κεντρικές κατευθύνσεις όπου όφειλε η Ευρώπη να κινηθεί. Η αναφορά στην «Ευρώπη των Πολιτών» ήταν σαφής και σε αυτό το Συνέδριο. Η δομή των θεσμών, η διαδικασία λήψης αποφάσεων και πολιτική δράση της Ένωσης όφειλαν να έχουν στο επίκεντρο τον πολίτη σύμφωνα με την τελική έκθεση του Συνεδρίου («*For a Europe of the Citizens- Priorities for a better Future*») (Fontaine 2009).

2009 Βαρσοβία/Βόννη

Το Συνέδριο της Βαρσοβίας ήταν το 18^ο στην ιστορία του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος και συνέπεσε με τα 20 χρόνια από την πτώση των Σοβιετικών καθεστώτων. Μάλιστα το γεγονός πως μετά την διεύρυνση του 2004, το συνέδριο πραγματοποιείται στη Βαρσοβία της (πρώην σοβιετικής) Πολωνίας, αποκτά τον δικό του ιδιαίτερο συμβολισμό (Jansen και Van Hecke 2009). Η κλιματική αλλαγή, το δημογραφικό πρόβλημα και ο ευρωπαίος πολίτης «στον Κόσμο» απασχόλησαν τους συμμετέχοντες αντιπροσώπους του Ε.Λ.Κ.

Την ίδια χρονιά, λίγους μήνες μετά την Βαρσοβία, λαμβάνει χώρα άλλο ένα Συνέδριο αυτή τη φορά στην Βόννη. Η συνάντηση αφορούσε τη οικονομική κρίση που ξέσπασε τόσο στην Ευρώπη όσο και στην παγκόσμια οικονομική σκηνή με το τελικό κείμενο να τιτλοφορείται ως «Η κοινωνική οικονομία της αγοράς σε ένα παγκοσμιοποιημένο Κόσμο».

2011 Μασσαλία

Στην Μασσαλία πραγματοποιήθηκε το 20^ο Συνέδριο του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος με τελικό κείμενο συμπερασμάτων το «Προχωρώντας την Ευρώπη Μπροστά» (μετάφραση από το *Moving Europe Forward*). Στο εν λόγω συνέδριο μεταξύ άλλων συζητήθηκε η ασταθής κατάσταση στην περιοχή της Ουκρανίας για την οποία εξέδωσαν και ανάλογο κείμενο πολιτικής. Στο κείμενο αυτό, το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα αναφέρεται στο μέλλον της Ουκρανίας στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην προώθηση της Δημοκρατίας στην περιοχή και την ανάγκη συνεργασίας των κοινοβουλίων των μελών του ΕΛΚ με εκείνο της Ουκρανίας (Resolution, 2011).

2012 Βουκουρέστι

Το 21^ο Συνέδριο του ΕΛΚ πραγματοποιήθηκε στο Βουκουρέστι όπου και εγκρίθηκε η νέα «πλατφόρμα» του Κόμματος (Platform 2012). Στο κείμενο αυτό περιλαμβάνονται σειρά

ζητημάτων όπου το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα καταθέτει την δική του οπτική: Από την οικονομία της αγοράς έως την ανεργία και από την πολιτική γειτονίας στην χρήση του διαδικτύου στον ευρωπαϊκό χώρο. Αναφορικά δε με την φυσιογνωμία του Κόμματος, αναφέρεται ρητά η ανάγκη για ολοκλήρωση και εμπάθυνση των σχέσεων μεταξύ εθνικών κομμάτων και ΕΛΚ ενώ οι εξελίξεις στην «γειτονιά» της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούν ευκαιρία συνεργασίας των κεντρο-δεξιών τους πολιτικών σχημάτων με το ΕΡΡ.

2014 Δουβλίνο

Στο Δουβλίνο το 2014 πραγματοποιήθηκε το 22^ο και τελευταίο μέχρι και σήμερα συνέδριο όπου εξελέγη ο Jean Claude Juncker ως υποψήφιος Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ενώ εγκρίθηκε το νέο εκλογικό μανιφέστο ενόψει των ευρωπαϊκών εκλογών της ίδιας χρονιάς. Μεταξύ άλλων το κείμενο αναφέρεται «στον τρόπο που θέλουμε να ζήσουμε», το μέλλον του Ευρώ και μια σειρά πολιτικών στην ενέργεια, την ασφάλεια και την εργασία. Εκτενής αναφορά μάλιστα γίνεται στην στρατηγική προώθησης και υλοποίησης της τραπεζικής ένωσης (Action Programme 2014)

3.2.2. Η Προεδρία

Στο ιδρυτικό καταστατικό του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, ο θεσμός της Προεδρίας και ως εκ τούτου ο Πρόεδρος είχαν περισσότερο συμβολικό χαρακτήρα. Με την αναθεώρηση του 1990 η οποία κρίθηκε απαραίτητη από τις διεθνείς εξελίξεις, ο ρόλος του Προέδρου ενισχύθηκε σημαντικά και απέκτησε αρμοδιότητες ως επικεφαλής του οργανισμού.

Στο οργανόγραμμα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, η Προεδρία αποτελείται από τον Πρόεδρο του ΕΛΚ, τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τον Ύπατο Εκπρόσωπο για την Εξωτερική Πολιτική και την Πολιτική Ασφάλειας, τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (στο βαθμό που τα πρόσωπα αυτά συνδέονται με το ΕΡΡ), τον Πρόεδρο της Ομάδας του ΕΛΚ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τους Επίτιμους Προέδρους, δέκα Αντιπροέδρους, τον Ταμία και τον Γενικό Γραμματέα (Ιστοσελίδα ΕΡΡ).

Οι Πρόεδροι του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος από την ίδρυσή του μέχρι και σήμερα έχουν ως εξής:

Leo Tindemans, 1976- 1985

Πρώτος πρόεδρος του ΕΛΚ ήταν ο βέλγος Leo Tindemans, γνωστός και ως «Mister Europe» λόγω της συμβολής του στην σύνταξη του κειμένου με τίτλο «Report on European Union» το 1975 (Fontaine 2009). Διετέλεσε Πρωθυπουργός του Βελγίου καθώς επίσης και επικεφαλής του κόμματός του, του CVP. Πριν αναλάβει την προεδρία του ΕΛΚ ήταν υπουργός Εξωτερικών στη Κυβέρνηση του Wilfred Martens.

Piet Bukman, 1985- 1987

Το 1985 τον Tindemans διαδέχεται στην προεδρία του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος ο Piet Bukman, πρόεδρος μέχρι τότε της Ομοσπονδίας Χριστιανοδημοκρατών Αγροτών της

Ολλανδίας. Διετέλεσε μεταξύ άλλων υπουργός Αναπτυξιακής Συνεργασίας ενώ η θητεία του στο «τιμόνι» του ΕΛΚ διήρκεσε δύο χρόνια.

Jacques Santer, 1987- 1990

Τρίτος κατά σειρά πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος ήταν ο Santer, Υπουργός Οικονομικών και Πρωθυπουργός του Λουξεμβούργου. Διετέλεσε επίσης Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Wilfried Martens, 1990- 2013

Ο βέλγος Wilfried Matens ήταν ο τέταρτος Πρόεδρος του ΕΛΚ. Διετέλεσε Πρόεδρος της Φλαμανδικής Χριστιανικής Δημοκρατικής Νεολαίας, Πρόεδρος των Φλαμανδών Χριστιανοδημοκρατών και Πρωθυπουργός του Βελγίου. Αναφορικά με την προεδρία του ΕΛΚ, συνέδεσε το όνομά του άρρηκτα με την διεύρυνση του κόμματος πέραν της Χριστιανοδημοκρατίας. Το «ανοικτό κόμμα» έναντι του ιδεολογικά περιχαρακωμένου αποτέλεσε την στρατηγική κατά τα πρώτα του βήματα ως προέδρου του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος.

Joseph Daul, 2013-

Μετά το θάνατο του Martens το 2013, την προεδρία του ΕΛΚ αναλαμβάνει ο μέχρι πρότινος γάλλος πρόεδρος της κοινοβουλευτικής ομάδας, Joseph Daul. Στέλεχος του UMP και Δήμαρχος της πόλης Pfettisheim, εξελέγη ευρωβουλευτής για πρώτη φορά το 1999. Το πολιτικό του ενδιαφέρον εστιάστηκε κατά κύριο λόγο στις γεωργικές υποθέσεις (ιστοσελίδα EPP).

3.2.3. Η Σύνοδος Κορυφής

Η Σύνοδος Κορυφής του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος αποτελεί την συνάντηση αρχηγών κυβερνήσεων των μελών του σε υψηλότερο επίπεδο στους κόλπους του Κόμματος. Μέχρι το 1995 η συνάντηση είχε τον τίτλο της «Συνδιάσκεψης των Αρχηγών Κόμματος και Κυβερνήσεων» και στην συνέχεια έλαβε τον τίτλο της «Συνόδου Κορυφής» με παράλληλη ενίσχυση της επιστημότητά του ως θεσμού.

Τα πρώτα βήματα της Συνόδου πραγματοποιήθηκαν στις αρχές του 1980 όταν ο τότε πρόεδρος Leo Tindemans προσκάλεσε τους Αρχηγούς Κυβερνήσεων του ΕΛΚ να συντονίσουν τη στάση τους αναφορικά με τις εξελίξεις διαμόρφωσης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Ακολούθως, το 1983 στη συνάντηση των ηγετών με την συμμετοχή των Helmut Kohl, Wilfried Martens, Ruud Lubbers, Jacques Santer και Garret FitzGerald συμφώνησαν στην ανάγκη για «πολιτική και θεσμική ανάπτυξη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» με την ανάλογη ανάπτυξη των θεσμών του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (Jansen και Van Hecke 2009).

Κατά κύριο λόγο οι συναντήσεις της Συνόδου επικεντρώνονται σε δύο ευρύτερα ζητήματα: την οργάνωση του Ε.Λ.Κ. και τις πολιτικές της Ε.Ε. Οι άτυπες αυτές συναντήσεις αρχικά, αποτέλεσαν το 1990 θεσμικό παράγοντα του Κόμματος και πέντε χρόνια αργότερα

μετονομάστηκαν ως «Σύνοδοι Κορυφής». Όπως ήταν φυσιολογικό, με την πάροδο του χρόνου η σύνθεση της Συνόδου μεταβαλλόταν αυξανόμενη αριθμητικά. Σε αυτό συνετέλεσαν δύο βασικές παράμετροι, η διεύρυνση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και οι επιτυχίες των χριστιανοδημοκρατικών/κεντροδεξιών κομμάτων στις εθνικές εκλογές των κρατών- μελών του ΕΛΚ.

Τέλος, από το 2007 στο πλαίσιο της Συνόδου των Αρχηγών Κυβερνήσεων θεσπίστηκε και η ανάλογη Σύνοδος των Υπουργών Εξωτερικών. Στόχος ήταν η συζήτηση σε υψηλότερο επίπεδο ζητημάτων που άπτονται της Εξωτερικής Πολιτικής μετά και την επιλογή της ηγεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προωθήσει συστηματική και περισσότερο θεσμοποιημένη πολιτική στα εξωτερικά ζητήματα.

3.2.4. Νεολαία Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος

Η Νεολαία του ΕΛΚ (*Youth of the EPP- YEPP*) αποτελείται από εκπροσώπους 57 κεντροδεξιών κομμάτων σε 39 χώρες της Ευρώπης και ιδρύθηκε το 1997. Παρ' όλα αυτά ήδη από την δεκαετία του 1950 Ευρωπαϊκές και Διεθνείς ομάδες νεολαίας λειτουργούσαν στους κόλπους τόσο των Νέων Διεθνών Ομάδων όσο και του EUCD και του CDWU (*Christian Democratic World Union*) ενώ κατά τα πρώτα χρόνια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης η δράση της αφορούσε στους «Νέους Χριστιανοδημοκράτες» (*European Union of Young Christian Democrats- EUYCD*).

Στόχος του YEPP είναι αφενός η προώθηση των αξιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό το πρίσμα του κεντροδεξιού ιδεολογικού προσανατολισμού και αφετέρου η εκπαίδευση, οι προτάσεις πολιτικής και η μετάδοσή τους στη νέα γενιά ευρωπαίων.

3.2.5. Κέντρο Ευρωπαϊκών Σπουδών

Το «Κέντρο Ευρωπαϊκών Σπουδών» (*«Centre for European Studies- CES»*) ιδρύθηκε το 2007 και το 2012 μετονομάστηκε σε «Κέντρο Ευρωπαϊκών Σπουδών Martens» (*«Martens Centre for European Studies»*) στη μνήμη του Wilfried Martens, πρώην προέδρου του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος. Στόχος του είναι η παραγωγή επιστημονικών κειμένων και η εκπαίδευση στελεχών στο πλαίσιο του ΕΛΚ και υπό το πρίσμα των αξιών της ευρωπαϊκής ενοποίησης, οικονομικής και πολιτικής.

Αν και το πολιτικό ίδρυμα του CES αποτελεί πρόσφατη θεσμοθέτηση, η ιδέα δημιουργίας του ξεκινά από το 1970 όταν ο Wilfried Martens παρουσίαζε την πρόταση ίδρυσης ερευνητικού ιδρύματος (Jansen και Van Hecke 2009). Η ανυπαρξία όμως νομικού πλαισίου για την λειτουργία των Ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων τότε, εμπόδιζε την ανάπτυξη του think tank. Πέραν όμως κι από την πρόταση του Martens, η συζήτηση για την λειτουργία πολιτικών ιδρυμάτων είχε ξεκινήσει ήδη από το τέλος του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου. Συγκεκριμένα, η ανάγκη της Γερμανίας να επανακάμψει μετά τη δυσάρεστη κατάληξη του πολέμου εντασσόμενη πλέον στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, οδήγησε στην δημιουργία πολιτικών ιδρυμάτων ώστε να υποβοηθήσουν την εν λόγω προοπτική.

Με την προετοιμασία ίδρυσης του CES να έχει λάβει χώρα ένα χρόνο νωρίτερα (το 2006), τα μέλη του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος συμφώνησαν να χρηματοδοτήσουν την ίδρυση του Ινστιτούτου ως εργαλείου επιστημονικής εμπέδωσης της ασκούμενης πολιτικής του Κόμματος.

3.3 Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα και Εκλογές

Ένα από τα χαρακτηριστικά που διέπει κάθε πολιτικό κόμμα ως οργανισμό είναι η ύπαρξη πολιτικού προγράμματος και η συμμετοχή του σε εκλογές. Από το 1979 επομένως, οπότε και πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες άμεσες ευρωπαϊκές εκλογές, το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα έχει παρουσία τόσο ως προς τις προγραμματικές του Αρχές όσο και την ανάπτυξη εκλογικής δραστηριότητας.

1979

Οι πρώτες άμεσες ευρωπαϊκές εκλογές πραγματοποιήθηκαν δύο χρόνια μετά την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος. Το ΕΛΚ, παρουσιάζοντας ένα συνεκτικό πρόγραμμα και πλατφόρμα με καθαρά χριστιανοδημοκρατική κατεύθυνση πέτυχε να εξασφαλίσει το 29,6% έναντι 26,6% των Σοσιαλιστών χωρίς μάλιστα την συμμετοχή κομμάτων του Ηνωμένου Βασιλείου και της Δανίας, όπου οι Σοσιαλιστές είχαν εκπροσώπηση (Jansen και Van Hecke 2009).

1984

Ένα από τα κυρίαρχα στοιχεία της εκστρατείας του ΕΛΚ κατά τις ευρωπαϊκές εκλογές του '84 ήταν ο συντονισμός κομμάτων περισσότερων κρατών –μελών αναλογικά με την προηγούμενη εκλογική διαδικασία, με χαμηλότερο μάλιστα προϋπολογισμό. Η ασθενική μάλιστα προεκλογική εκστρατεία οδήγησε στο «οδυνηρό» για το Κόμμα αποτέλεσμα του 25,3% έναντι του 30% των Σοσιαλδημοκρατών.

1989

Η Τρίτη κατά σειρά εκλογική διαδικασία χάριν της προετοιμασίας αλλά και της διεύρυνσης που επήλθε στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα απέδωσε 34,7% και 180 έδρες στο Κοινοβούλιο. Με την τελευταία διεύρυνση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1986) να υποδέχονται την Ισπανία και την Πορτογαλία το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα ενίσχυσε τις δυνάμεις του. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός πως από τις 19 έδρες που αντιστοιχούσαν στην Ισπανία, το Λαϊκό Κόμμα (*Partido Popular*) απέσπασε τις 15 (Martens 2008).

1994

Για άλλη μια φορά η εκλογική διαδικασία του 1994 ανέδειξε την κυριαρχία δύο δυνάμεων στην Ευρώπη, το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (ΕΡΡ) και το Κόμμα των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών (ΡΕΣ). Με τους τελευταίους να καταλαμβάνουν το 34,9% των ψήφων το ΕΛΚ πέρασε στη δεύτερη θέση με ποσοστό 27,6%.

1999

Οι ευρωπαϊκές εκλογές του 1999 ήταν οι πέμπτες κατά σειρά από την πρώτη του 1979. Σε αυτές πρώτη δύναμη αναδείχθηκε το EPP (37,2%) και δεύτερη το PES (28,8%) επαληθεύοντας το σταθερό δίπολο του ευρωπαϊκού κομματικού συστήματος. Χαρακτηριστικό της διαδικασίας ήταν η μεγάλη επιτυχία των Συντηρητικών της Μεγάλης Βρετανίας να διπλασιάσουν τις έδρες τους στο Κοινοβούλιο (Jansen και Van Hecke 2009) καθώς και η μετονομασία της Ομάδας σε Ομάδα του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος-Ευρωπαίοι Δημοκράτες (EPP-ED) με νέο επικεφαλής τον Hans-Gert Pottering.

2004

Για άλλη μια φορά στις εκλογές του 2004, το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα αναδείχθηκε πρώτο με ποσοστό 36,6% με 268/732 έδρες. Χαρακτηριστικό της συγκεκριμένης εκλογικής διαδικασίας ήταν πως η κοινοβουλευτική ομάδα του ΕΛΚ ήταν η μοναδική με εκπροσώπους από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μάλιστα με πρόσφατο το σύνθημα περί «Δυνατής Ευρώπης» από το Συνέδριο του Εστορίλ, το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα αναδεικνύεται κυρίαρχη πολιτική δύναμη στο ευρωπαϊκό περιβάλλον (Arvanitoroulos 2009).

2009

Το 2009 και πάλι το ΕΛΚ βρίσκεται στην πρώτη θέση με 36% και το PES σταθερά στην δεύτερη θέση. Μάλιστα το γεγονός πως οι Συντηρητικοί της Βρετανίας και το κόμμα ODS της Τσεχίας είχαν εγκαταλείψει την Ομάδα του ΕΛΚ (Jansen και Van Hecke 2009) καταδεικνύει την σημασία της νίκης αυτής. Μετά το αποτέλεσμα την προεδρία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αναλαμβάνει ο προερχόμενος από το ΕΛΚ, πολωνικής καταγωγής Jerzy Buzek. Ήταν η πρώτη φορά που αναδεικνύεται σε ευρωπαϊκό αξίωμα, στέλεχος από κράτος – μέλος της πρώην σοβιετικής σφαίρας επιρροής.

2014

Για πρώτη φορά στην ιστορία των ευρωπαϊκών εκλογών παράλληλα με την εκλογή εκπροσώπων στο Κοινοβούλιο, τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα ανέδειξαν εκ των προτέρων τον υποψήφιο τους για την Προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Συγκεκριμένα για το ΕΛΚ, κατά το Συνέδριο του Δουβλίνου ο πρώην πρωθυπουργός του Λουξεμβούργου Jean Claude Juncker προτάθηκε ως ο υποψήφιος Πρόεδρος της Επιτροπής προερχόμενος από το ΕΛΚ. Έτσι, οι εκλογές του '14 απέκτησαν χαρακτήρα παράλληλης ανάδειξης του επόμενου προέδρου της Commission. Με 29,4% των ψήφων έναντι 25,43% της Ομάδας των Σοσιαλιστών, το ΕΛΚ αναδείχθηκε ξανά πρώτη δύναμη με τον υποψήφιο της νέο Πρόεδρος Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

3.4. Σύνοψη

Αναμφισβήτητα το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα κυριάρχησε στην ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή μετά το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Η ικανότητά του και της Ηγεσίας του να προσαρμόζεται στις ιδεολογικο-πολιτικές εξελίξεις στον ευρωπαϊκό χώρο του επέτρεψε να πετύχει εκλογικές νίκες αφενός και αφετέρου να εδραιωθεί ως πολιτική δύναμη.

Η διεύρυνση της Κοινότητας μετά την πτώση του Τείχους στάθηκε η αφορμή για το ΕΛΚ να μεταβάλλει αισθητά την ταυτότητά του και των μελών του. Από την κυριαρχία των Χριστιανοδημοκρατικών κομμάτων κατά τη δεκαετία του 1980, το Κόμμα επιχειρεί και πετυχαίνει την προσέγγιση κομμάτων από τις πρώην κομμουνιστικές χώρες μετασχηματίζοντας τον χαρακτήρα του σε ένα «ανοικτό» κεντρο-δεξιό σχηματισμό.

Τέλος, η ισχυρή παρουσία της Ηγεσίας του σε καίρια κέντρα εξουσίας των δομών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (και μετέπειτα Ένωσης) αποτελεί εγνωσμένη επιτυχία κατά την πολύχρονη δράση του ως κομματική συμμαχία.

4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κανείς δεν μπορεί να είναι σε θέση να υποστηρίξει πως σε ένα και μόνο πόνημα αυτής της έκτασης μπορεί να καταδείξει το φαινόμενο των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων στο σύνολό του. Η πολυπλοκότητα του χαρακτήρα του αλλά και η δυνατότητά του να συνδεθεί με πλήθος παραγόντων και λειτουργιών της ευρωπαϊκής πολιτικής, καθιστά ένα τέτοιο τόλμημα αδύνατο.

Η παρούσα εργασία επιχείρησε να παρουσιάσει πτυχές του φαινομένου με μια διάθεση κριτική παρά διθυραμβική. Τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα παρά το αισιόδοξο της σύλληψής τους ως ιδέας δεν κατάφεραν να κυριαρχήσουν ως θεσμοί στην ευρωπαϊκή πραγματικότητα. Τόσο η ανυπαρξία δομών κομματικού ανταγωνισμού στους κόλπους της Ένωσης όσο και η μετατόπιση του κέντρου-βάρους στη πολιτική διαχείριση των πραγμάτων εμπόδισαν την ανάδειξη του πολιτικού κόμματος σε πρωταγωνιστή της χάραξης πολιτικής.

Παρ' όλα αυτά δεν θα πρέπει να παραγράψουμε τις σημαντικές προόδους που επιτεύχθηκαν στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης των ίδιων των ευρωπαϊκών κομμάτων ως οργανισμών. Κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί πως το κομματικό σύστημα του 1979 ήταν ίδιο με εκείνο του 1950 και το σημερινό με εκείνο του 1990. Το κομματικό σύστημα σε ευρωπαϊκό επίπεδο βίωσε σημαντικές μετεξελίξεις αν και χωρίς αντίρρηση στις πολιτικές και ακαδημαϊκές «αντιπαραθέσεις» εκκρεμεί η ολοκλήρωση και το μέλλον του.

Το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, μπορούμε να υποστηρίξουμε πως αποτέλεσε «παιδί» της μεταπολεμικής ιστορίας αλλά και «δημιουργός» της. Η πλειοψηφία των ηγετών που οδήγησαν την Ε.Ε. στην ολοκλήρωσή της –οικονομική και πολιτική- προέρχονταν από τους κόλπους του κόμματος. Επιπλέον, παράλληλα με τις διεργασίες σε επίπεδο διαπραγματεύσεων, οι Συνεδριάσεις των οργάνων του ΕΛΚ εναρμονίζονταν πάντοτε με τις επιταγές των καιρών. Αυτός άλλωστε ήταν και ο λόγος της κυριαρχίας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος στους Θεσμούς και τις Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 1945 μέχρι και σήμερα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

Arvanitopoulos C. (edit.) (2009), *Reforming Europe. The Role of Center-Right*, Springer

Delwit P., Kulahchi E., Van De Walle C. (2004), *The Europarties. Organization and Influence*, Centre d'étude de la vie politique of the Free University of Brussels (ULB)

Fontaine P. (2009), *Voyage to the Heart of Europe 1953- 2009*, Racine

Jansen T., Van Hecke S. (2009), *At Europe's Service. The Origins and Evolution of the European People's Party*, Center for European Studies (CES), Springer

Martens W. (2006), *Europe: I Struggle, I Overcome*, Springer

Poguntke T., Aylott N., Carter E., Ladrech R., Luther K. R., (2007), *The Europeanization of National Political Parties. Power and organizational adaptation*, Routledge

Αρβανιτόπουλος Κ. (2005), *Προκλήσεις Διακυβέρνησης για την Ευρωπαϊκή Κεντροδεξιά*, Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής, Ι. Σιδέρης

Διαμαντόπουλος Θ. (1993), *Το Κομματικό Φαινόμενο: Μορφές, συστήματα, οικογένειες κομμάτων*, Παπαζήσης

ΑΡΘΡΑ

Abels G. (2008), *Citizens' deliberations and the EU democratic deficit – Is there a model for participatory democracy?*, Paper presented at the Fourth Pan-European Conference on EU Politics Panel "Governance and Participation", ecpr - Standing Group on the European Union, 25 to 27 September, University of Latvia Riga, Latvia

ALDE Party (2014), *A Europe that Works*, Manifesto

Azman K. D. (2011), *The Problem of "Democratic Deficit" in the European Union*, International Journal of Humanities and Social Science, Vol. 1, No. 5, May [διαθέσιμο διαδικτυακά στη διεύθυνση <http://www.ijhssnet.com/journals/Vol. 1 No. 5; May 2011/27.pdf>]

Calossi E., Coticchia F. (2013), *The Role of Europarties in Framing the European Union Foreign and Security Policy*, RSCAS - Robert Schuman Centre for Advanced Studies & EUDO - European Union Democracy Observatory

European Parliament and of the Council, (2003), *On the regulations governing political parties at European level and the rules regarding their funding*, Regulation (EC) No 2004/2003, 4 November

European People's Party (2011), *Recent political developments in Ukraine, Emergency Resolution adopted by the EPP Congress, Marseille (France), 7th-8th December*

European People's Party (2012), *EPP Platform, October, Bucharest Romania*

European People's Party (2014), *EPP Action Programme 2014 – 2019*

Follesdal A., Hix S., *Why there is a Democratic Deficit in the EU: a Response to Majone and Moravcsik*

Gabel M., Carrubba C., *The European Parliament and Transnational Political Representation: Party Groups and Political Conflict*, Friedrich-Ebert-Stiftung

Gagatek W. (2009), *European Political Parties as Campaign Organisations: Toward a Greater Politicisation of the European Parliament Elections*, Center for European Studies (CES) publications

Gerodimos R. (2014), *First thoughts on the 18 & 25 May 2014 elections in Greece*, Political Studies Association, Greek Politics Specialist Group

Gerrit Voerman D. (2009), *The formation of political parties in the European Union*, Conference 'The EP in an ever changing Union: where to go from here' Maastricht, Montesquieu Institute, 5 – 6 March

Goodhart M. (2007), *Europe's Democratic Deficits through the Looking Glass: The European Union as a Challenge for Democracy*, Perspectives on Politics, Vol. 5, No. 3

Hartleb F. (2012), *All Tomorrow's Parties: The Changing Face of European Party Politics*, Center for European Studies (CES) publications

Heidar K. (2003), *Parties and Cleavages in the European Political Space*, Advance Research on the Europeanisation of the Nation- State (ARENA)

Hix S. (2002), *A Supranational Party System and the Legitimacy of the European Union*, The International Spectator, p 49-59

Jensen T. (2009), *The Democratic Deficit of the European Union*, Living Reviews in Democracy, Center for Comparative and International Studies, ETH Zurich and University of Zurich

Kluver H., Rodon T. (2013), *Explaining Policy Position Choice of Europarties: The Effect*

Magnette P. (2005), *Democracy in the European union: why and how to combine representation and participation?*, Democratic theory, civil society and European Governance

Majone G. (1998), *Europe's Democratic Deficit': The Question of Standards*, European Law Journal, Vol. 4, No. 1, pp. 5-28

Marsh M., Norris P. (1997), *Political representation in the European Parliament*, European Journal of Political Research, 32, p 153–164

McElroy G., Benoit K. (2005), *Party Policy and Party Group Affiliation in the European Parliament of Legislative Resources*, British Journal of Political Science, 43, pp 629-650

Papageorgiou A. (2011), *Spatial Model Analysis of Party Policy Strategies*, University of Tampere

Richard Luther K., Muller- Rommel F. (2002), *Political Parties in Changing Europe*, Keele European Parties Research Unit (KEPRU), Working Paper 14

Rittberger B. (2003), *Removing conceptual blinders: Under what conditions does the 'democratic deficit' affect institutional design decisions?*, Webpapers on Constitutionalism & Governance beyond the State, No. 5

Socialists and Democrats in the European Parliament (2014), *Relaunching Europe. Our Call to Action for an Alternative Europe*

Statham P. (2010), *What Kind of Public Sphere for the European Union? Prospects for improving democracy through mediated politics*, UACES Conference, Bruges, 6-8 September, Panel: Making Europe Public: Political Communication and Contestation

Van Hecke S. (2010), *Do Transnational Party Federations Matter? (... and Why Should We Care?)*, Journal of Contemporary European Research, Volume 6, Issue 3, pp. 395-411.

Von De Berg B., Poguntke T. (2012), *The influence of Europarties on Central and Eastern European partner parties: a theoretical and analytical model*, European Political Science Review, November, pp 1-24

Warren M. , *Citizen Participation and Democratic Deficits: Considerations from the Perspective of Democratic Theory*

Γιαννάκου Μ. (2011), εισήγηση, Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2004/2003 για το καθεστώς και τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο (2010/2201 (INI))

Ευρωπαϊκή Ένωση (2007), *Συνθήκη της Λισσαβώνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας* [πρόσβαση στο http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/;ELX_SESSIONID=RM1MJXvJj4SkVhLxrLvw1cnQgGlzjvVs5ZykCjn4dGBcyYwnJjWB!633313816?uri=OJ:C:2007:306:TOC την 5^η Ιουλίου 2014]

Ευρωπαϊκή Ένωση (2013), *Πως Λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση*, Ο οδηγός σας στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. [πρόσβαση on line στις 31.7.2014 στο: <http://bookshop.europa.eu/el/--pbNA0113090/?CatalogCategoryID=sciep2OwkgkAAAE.xjhtLxJz>]

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης: www.europa.eu

Ιστοσελίδα πληροφόρησης αναφορικά με τις Ευρωπαϊκές Εκλογές:
<http://www.elections2014.eu/el>

Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος: <http://www.epp.eu/>

Ιστοσελίδα Κόμματος των Ευρωπαίων Σοσιαλιστών: <http://www.pes.eu/>

Ιστοσελίδα Κοινοβουλευτικής Ομάδας Σοσιαλιστών και Δημοκρατών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: <http://www.socialistsanddemocrats.eu/>

Ιστοσελίδα του Martens Center for European Studies: <http://martenscentre.eu/>

Ιστοσελίδα Νεολαίας Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος: <http://youthpep.eu/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Η Διεύρυνση της Ε.Ε.

ΧΡΟΝΙΕΣ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΣ	ΚΡΑΤΗ ΠΟΥ ΕΙΣΧΩΡΟΥΝ
1957 (1952 αν συμπεριλάβουμε την ΕΚΑΧ)	Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ολλανδία, Λουξεμβούργο
1973	Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία
1981	Ελλάδα
1986	Ισπανία, Πορτογαλία
1995	Αυστρία, Σουηδία, Φινλανδία
2004	Εσθονία, Κύπρος, Λεττονία, Λιθουανία, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία, Τσεχία
2007	Βουλγαρία, Ρουμανία
2013	Κροατία

Πηγή: Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης (www.euroopa.eu)

2. Μέλη του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος

ΧΩΡΑ	ΚΟΜΜΑ
ΑΥΣΤΡΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Austrian People's Party (ÖVP)
ΒΕΛΓΙΟ	<ul style="list-style-type: none"> • Christian Democratic and Flemish (CD&V) • Humanist Democratic Centre (cdH)
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • GERB • Democrats for a Strong Bulgaria • Union of the Democratic Forces • Democratic Party
ΓΑΛΛΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Union for a Popular Movement (UMP)
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Christian Democratic Union (CDU) • Christian Social Union of Bavaria (CSU)
ΔΑΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Conservative People's Party • Christian Democrats
ΕΛΛΑΔΑ	<ul style="list-style-type: none"> • New Democracy

ΕΣΘΟΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Pro Patria and Res Publica Union (IRL)
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Fine Gael
ΙΣΠΑΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • People's Party (PP) • Democratic Union of Catalonia (UDC)
ΙΤΑΛΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Forza Italia (FI) • New Centre-Right (NCD) • Union of the Centre (UdC) • Union of Democrats for Europe (UDEUR)
ΚΡΟΑΤΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Croatian Democratic Union (HDZ) • Croatian Peasant Party (HSS)
ΚΥΠΡΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Democratic Rally (DISY)
ΛΕΤΤΟΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Unity
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Homeland Union – Lithuanian Christian Democrats (TS-LKD)
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	<ul style="list-style-type: none"> • Christian Social People's Party (CSV/PSC)
ΜΑΛΤΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Nationalist Party
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Christian Democratic Appeal (CDA)
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Fidesz – Hungarian Civic Union • Christian Democratic People's Party
ΠΟΛΟΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Civic Platform (PO) • Polish People's Party (PSL)
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Social Democratic Party (PSD) • CDS – People's Party (CDS-PP)
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Democratic Liberal Party (PD-L) • Christian Democratic National Peasants' Party (PNȚ-CD) • Democratic Union of Hungarians in Romania (UDMR)
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Christian Democratic Movement (KDH) • Slovak Democratic and Christian Union – Democratic

	<p>Party (SDKÚ-DS)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Most–Híd • Party of the Hungarian Community (SMK/MKP)
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenian Democratic Party (SDS) • Slovenian People's Party (SLS) • New Slovenia (NSi)
ΣΟΥΗΔΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Moderate Party • Christian Democrats
ΤΣΕΧΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • Christian and Democratic Union – Czechoslovak People's Party (KDU–ČSL)
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	<ul style="list-style-type: none"> • National Coalition Party